

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ
ANABİLİM DALI**

**İZMİT İLÇESİNDEKİ MUHTARLIKLARIN YEREL
YÖNETİMDEKİ ROLÜ VE ETKİNLİĞİ**

Mustafa ŞAHİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Doç. Dr. Fatma FİDAN

TEMMUZ - 2025

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**İZMİT İLÇESİNDEKİ MUHTARLIKLARIN YEREL
YÖNETİMDEKİ ROLÜ VE ETKİNLİĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mustafa ŞAHİN

**Enstitü Anabilim Dalı : Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
Enstitü Bilim Dalı : Siyaset ve Sosyal Bilimler**

**“Bu tez 03/07/2025 tarihinde yüz yüze olarak savunulmuş olup aşağıdaki isimleri bulunan
jüri üyeleri tarafından oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”**

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ
Prof. Dr. Abdulvahap AKINCI	Başarılı
Doç. Dr. Fatma FİDAN	Başarılı
Dr. Öğr. Üyesi Mert ÖNER	Başarısız

ETİK BEYAN FORMU

Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve Etik Kurul Onayı gerektiği takdirde onay belgesini aldığımı beyan ederim.

Etik kurul onay belgesine ihtiyaç var mıdır?

Evet ☐

Hayır ☒

(Etik Kurul izni gerektiren araştırmalar aşağıdaki gibidir:

- Anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütülen her türlü araştırmalar,
- İnsan ve hayvanların (materyal/veriler dahil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması,
- İnsanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar,
- Hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar,
- Kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmalar.)

Mustafa ŞAHİN

03/07/2025

ÖN SÖZ

Tez çalışmasında mahalle muhtarlarının muhtar olmadan başlayıp mahallelinin sorunları ve bu sorunların çözümünde neler yaptıklarını, kimlerle iletişim kurduklarını incelemek amaçlı anket şeklinde bir çalışma yapılmıştır. Anket çalışması Kocaeli ili İzmit ilçesindeki hem şehir merkezindeki mahalle muhtarları hemde köy muhtarları ile görüşülerek bulundukları muhtarlık kurumundaki işleyişler hakkında görüşülmüştür.

Bu çalışmanın hazırlanmasında her türlü desteğini benden esirgemeyen değerli hocam ve danışmanım Sayın Doç. Dr. Fatma Fidan'a, Kocaeli Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Abdulvahap Akıncı'ya, Sakarya Üniversitesi Çalışma Ekonomisi Öğretim Görevlisi Dr. Mert Öner'e teşekkürlerimi sunuyorum. Tez çalışması kapsamında bana yardımcı olan mahalle muhtarlarıma da ayrıca teşekkür ediyorum. Çalışmamı ilerletirken benimle birlikte hareket eden tüm arkadaşlarıma da teşekkür ederim.

Mustafa ŞAHİN

03/07/2025

İÇİNDEKİLER

TABLO LİSTESİ.....	iii
ŞEKİL LİSTESİ	iv
GRAFİK LİSTESİ.....	v
ÖZET	viii
ABSTRACT	ix

GİRİŞ.....	1
-------------------	----------

1. BÖLÜM: MUHTARLIK KAVRAMI	3
--	----------

1.1. Muhtarın Tanımı.....	3
---------------------------	---

1.2. Muhtarlığın Tarihsel Gelişimi	4
--	---

1.3. Muhtarlığın Görevleri.....	13
---------------------------------	----

1.3.1. Yönetmel Görevler	13
--------------------------------	----

1.3.2. Belge Düzenleme Görevleri.....	13
---------------------------------------	----

1.3.3. Toplumsal Görevler	13
---------------------------------	----

1.4. Muhtar Olma Koşulları	13
----------------------------------	----

1.5. Türkiye’de Muhtar Olma ile İlgili Düzenlemeler Hangi Kanun ile Oluyor?	14
---	----

1.6. Türkiye’de Muhtarlığın Bağlı Olduğu Kurumsal Yapının Şematik Gösterimi.....	14
--	----

1.7. Köy ve Mahalle Muhtarlıkları Arasındaki Farklılıklar	16
---	----

2. BÖLÜM: YEREL YÖNETİM SÜRECİNDE MUHTARLIK.....	18
---	-----------

2.1. Muhtarlığın Fonksiyonları.....	18
-------------------------------------	----

2.1.1. Temel Yönetim Görevleri	18
--------------------------------------	----

2.1.2. Sosyal Hizmetler ve Yardımlar.....	19
---	----

2.1.3. Kamu Düzeni ve Güvenlik.....	19
-------------------------------------	----

2.1.4. Toplumla İletişim ve Katılım.....	19
--	----

2.1.5. Kadın ve Engelli Haklarına Katkı	20
---	----

2.1.6. Geleceğe Yönelik Görevler.....	20
---------------------------------------	----

2.2. Muhtarların Yerel Yönetim Bağlamında Faaliyetleri.....	20
---	----

2.2.1. Sosyal Faaliyetler	21
---------------------------------	----

2.2.2. İdari Faaliyetler	22
--------------------------------	----

2.2.3. İletişim Faaliyetleri	22
------------------------------------	----

2.2.4. Denetim Faaliyetleri.....	23
----------------------------------	----

2.3. Muhtarların Çalışma Koşulları	24
2.3.1. Çalışma alanları ve temini	24
2.3.2. Maaş Durumu.....	25
2.3.3. Mesai ve Çalışma Saatleri.....	25
2.4. Muhtarların Yetki ve Sorumlulukları	26
2.4.1. Nüfus ve İkamet İşlemleri.....	26
2.4.2. Sosyal Yardımların Dağıtımı ve toplumsal Destek	27
2.4.3. Kamu Düzeni ve Güvenlik.....	27
2.4.4. Resmi Evrak ve Seçim İşlemleri.....	28
2.4.5. Afet ve Acil Durum Yönetimi	28
2.4.6. Toplumsal ve Çevresel Sorumluluklar.....	28
2.5. Muhtarların Karşılaştığı Sorunlar	29
2.5.1. Ekonomik Sorunlar	29
2.5.2. Yönetimsel Sorunlar.....	30
2.5.3. Seçim Süreci	31
2.5.4. Siyasi Sorunlar.....	33
3. BÖLÜM: ARAŞTIRMA	34
3.1. Araştırmanın Metodolojisi.....	34
3.2. Araştırmanın Amacı	34
3.3. Araştırmanın Yöntemi	35
3.4. Araştırmanın Veri Toplama Araçları	35
3.5. Araştırmanın Örneklemi.....	35
3.6. Bulgular ve Analiz.....	35
 SONUÇ	73
KAYNAKÇA.....	75
ÖZ GEÇMİŞ	78

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Türkiye ve İngiltere’deki Muhtarlık Sistemi ile İlgili Genel Bilgiler	7
Tablo 2: Türkiye Muhtarlığı ile Afgan Shura Sistemi Arasındaki Fark ve Benzerlikler	9
Tablo 3: Türkiye Muhtarlığı ile Çin “Cunwei” Karşılaştırması.	11
Tablo 4: Türkiye Muhtarlığı ile İran Dehyar Sistemi Karşılaştırması.....	12
Tablo 5: Mahalle ve Köy Muhtarının Özellikleri	17

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Muhtarlığın Bağlı Olduğu Kurumları Gösteren İdari Yapı Şeması..... 15

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1: Katılımcı Muhtarların “ Cinsiyetiniz? ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik.....	38
Grafik 2: Katılımcı Muhtarların “ Yaşınız? ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	38
Grafik 3: Katılımcı Muhtarların “ Eğitim Durumunuz? ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	39
Grafik 4: Katılımcı Muhtarların “ Mesleğiniz? ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik.....	40
Grafik 5: Katılımcı Muhtarların “ Çalışma Yılıınız? ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	41
Grafik 6: Katılımcı Muhtarların “ Bilgisayar Kullanabiliyorum. ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	42
Grafik 7: Katılımcı Muhtarların “ Microsoft Office Programlarını Kullanabiliyorum. ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	42
Grafik 8: Katılımcı Muhtarların “ Yabancı Dilim Var. ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	43
Grafik 9: Katılımcı Muhtarların “ Sosyal Medya Kullanıyorum. ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	44
Grafik 10: Katılımcı Muhtarların “ Muhtar Olma Sürecinde Eğitim Veya Programa Katıldınız Mı? ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	44
Grafik 11: Katılımcı Muhtarların “ İnsan İlişkileri Konusunda Başarılı Olduğumu Düşünüyorum. ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	45
Grafik 12: Katılımcı Muhtarların “ Lider Özelliğimin Olduğunu Düşünüyorum. ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	46
Grafik 13: Katılımcı Muhtarların “ Sorun Çözme ve Risk Yönetme Becerimin Olduğunu Düşünüyorum. ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	47
Grafik 14: Katılımcı Muhtarların “ Kendimi Geliştirmek İçin Çaba Harcıyorum. ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	47

Grafik 15: Katılımcı Muhtarların “ Bana Gelen Taleplerin Çoğunu Kişisel İlişki ve Becerilerimle Çözüyorum. ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	48
Grafik 16: Katılımcı Muhtarların “ Muhtar Olmaya Nasıl Karar Verdiniz? ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	48
Grafik 17: Katılımcı Muhtarların “ Muhtar Olma Nedeniniz Nedir? ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	49
Grafik 18: Katılımcı Muhtarların “ Muhtarlıkta Kaçınıcı Döneminiz? ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	49
Grafik 19: Katılımcı Muhtarların “ Muhtar Olduğunuz Bölgede Kaç Yıldır Yaşıyorsunuz? ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik.....	50
Grafik 20: Katılımcı Muhtarların “ Muhtarlığa Seçilme Sürecinizi Anlatınız. ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	50
Grafik 21: Katılımcı Muhtarların “ Muhtar Olarak Yaptığınız Faaliyetleri Sayınız. ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	51
Grafik 22: Katılımcı Muhtarların “ Muhtar Olarak Karşılaştığınız Sorunları Sayınız. ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik.....	52
Grafik 23: Katılımcı Muhtarların “ Muhtarlığı Nasıl Tanımlarsınız? ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	52
Grafik 24: Katılımcı Muhtarların “ Muhtar Olarak En Önemli Hedefiniz Nedir? ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	53
Grafik 25: Katılımcı Muhtarların “ Size Gelen Talepler Nelerdir? ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	53
Grafik 26: Katılımcı Muhtarların “ Muhtar Olarak Yetkileriniz ve Sorumluluklarınız Nelerdir? ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik.....	54
Grafik 27: Katılımcı Muhtarların “ Muhtar Olarak Sorumluluklarınızı Yerine Getirmede En Fazla Kiminle/Kimlerle Görüşüyorsunuz? ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	54
Grafik 28: Katılımcı Muhtarların “ Hangi Sıklıkla Toplumla Görüşüyorsunuz? ” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	55

Grafik 29: Katılımcı Muhtarların “Talepleri Karşılama En Fazla Hangi Mülki Amir ile Görüşüyorsunuz?” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	55
Grafik 30: Katılımcı Muhtarların “Seçim Sürecinde Neler Yapmayı Vaat Ettiniz? Bunlardan Hangilerini Gerçekleştirebildiniz?” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	56
Grafik 31: Katılımcı Muhtarların “Seçim Sürecindeki ve Şu Anda Siyasiler ile Durumunuz Nasıl?” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik.....	56
Grafik 32: Katılımcı Muhtarların “E-Devlet Uygulaması ve Dijitalleşmenin Muhtarlık Üzerindeki Etkisin Ne Olduğunu Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	57
Grafik 33: Katılımcı Muhtarların “Gelir ve Harcama Durumunuzu Değerlendirebilir Misiniz?” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	57
Grafik 34: Katılımcı Muhtarların “Bölgenizdeki Muhtarlarla Ne Sıklıkta Bir Araya Geliyorsunuz, Birlikte Çalışmalar Yapıyor Musunuz?” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	71
Grafik 35: Katılımcı Muhtarların “Bölgenizde Tanınıyor Musunuz, Bunun İçin Ne Yapıyorsunuz, Hangi Sosyal Ortamlarda Bulunuyorsunuz?” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	71
Grafik 36: Katılımcı Muhtarların “Taleplerinizin Karşılanması/Karşılanmaması Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik.....	72
Grafik 37: Katılımcı Muhtarların “Muhtarlık Statüsünün Geliştirilmesi ve Muhtarların Sorunlarının Çözümü İçin Ne Önerirsiniz?” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik	72

ÖZET	
Başlık: İzmit İlçesi'ndeki Muhtarlıkların Yerel Yönetimdeki Rolü ve Etkinliği	
Yazar: Mustafa ŞAHİN	
Danışman: Doç. Dr. Fatma FİDAN	
Kabul Tarihi: 03/07/2025	Sayfa Sayısı: ix (ön kısım) + 78 (ana kısım)
Bu çalışma, Türkiye'de mahalle muhtarlıklarının tarihsel gelişimini, günümüzde üstlendikleri görev ve yetkileri, karşılaştıkları yapısal ve idari sorunları analiz ederek yerel demokrasiye katkılarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Günümüzde merkezi yönetimlerin sınırlı kaynaklar ve ağır bürokratik yapılar nedeniyle kamu hizmetlerini doğrudan ve hızlı bir şekilde sunmakta zorlanması, yerel düzeyde daha etkili, esnek ve vatandaşla yakın ilişkiler kurabilen yapılara duyulan ihtiyacı artırmıştır. Bu bağlamda mahalle muhtarlıkları, vatandaş ile kamu kurumları arasında bir iletişim köprüsü oluşturarak, yerel temsili sağlayan önemli aktörler olarak öne çıkmaktadır. Osmanlı döneminden bu yana varlığını sürdüren muhtarlık kurumu, zaman içinde çeşitli yapısal dönüşümler geçirmiştir. Ancak günümüzde muhtarlıklar, ne tam anlamıyla bir yerel yönetim birimi olarak tanımlanmakta ne de kamu tüzel kişiliğine sahip yapılar olarak kabul edilmektedir. Bu belirsiz durum, görev ve sorumluluklarının netleşmesini engellemekte ve muhtarlıkların yönetsel sistem içindeki konumunu zayıflatmaktadır. Tüzel kişiliğin olmaması, bağımsız bütçe yetersizliği, personel desteğinden yoksunluk ve mevzuatla ilgili belirsizlikler, kurumun işlevselliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu bağlamda çalışma, mahalle muhtarlıklarının yerel yönetim sistemi içindeki rolünü anlamak ve geliştirmek amacıyla nitel araştırma yöntemiyle yürütülmüştür. Araştırma kapsamında Kocaeli ili İzmit ilçesinde görev yapan mahalle muhtarlarıyla mülakatlar gerçekleştirilmiş, elde edilen bulgular literatürle birlikte değerlendirilmiştir. Muhtarlıkların, yerel halkın ihtiyaçlarını tespit edip kamuya iletme, hizmetlere erişimi kolaylaştırma ve toplumsal dayanışmayı güçlendirme gibi önemli işlevler üstlendikleri görülmüştür. Bu çerçevede, kurumun yasal statüsünün ve kaynak yapısının güçlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.	
Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetim, Muhtar, Kocaeli, İzmit, Mahalle	

ABSTRACT	
Title of Thesis: The Role and Effectiveness of Mukhtars in Local Government in İzmit District	
Author of Thesis: Mustafa ŞAHİN	
Supervisor: Assoc. Prof. Fatma FİDAN	
Accepted Date: 03/07/2025	Number of Pages: ix (pre text) + 78 (main body)
This study aims to analyze the historical development of neighborhood headmen in Türkiye, the duties and authorities they undertake today, and the structural and administrative problems they face, and to evaluate their contributions to local democracy. The fact that central governments today have difficulty in providing public services directly and quickly due to limited resources and heavy bureaucratic structures has increased the need for more effective, flexible structures at the local level that can establish close relations with citizens. In this context, neighborhood headmen stand out as important actors that provide local representation by creating a communication bridge between citizens and public institutions. The headman institution, which has existed since the Ottoman period, has undergone various structural transformations over time. However, today, headmen are neither fully defined as a local government unit nor are they accepted as structures with public legal personality. This uncertain situation prevents the clarification of their duties and responsibilities and weakens the position of headmen within the administrative system. The lack of legal personality, insufficient independent budget, lack of personnel support, and uncertainties regarding legislation negatively affect the functionality of the institution. In this context, the study was conducted with the qualitative research method in order to understand and develop the role of neighborhood headmen in the local government system. Within the scope of the research, interviews were conducted with neighborhood headmen working in the İzmit district of Kocaeli province, and the findings were evaluated together with the literature. It was observed that the headmen undertook important functions such as identifying the needs of the local people and conveying them to the public, facilitating access to services and strengthening social solidarity. In this context, it was concluded that the legal status and resource structure of the institution should be strengthened.	
Keywords: Local Government, Headman, Kocaeli, İzmit, Neighborhood	

GİRİŞ

Demokratik sistemlerin temel yapı taşlarından biri olan yerel yönetimler, vatandaşların kamu hizmetlerine doğrudan erişim sağladığı, yaşadığı çevreyle ilgili karar alma süreçlerine katılım imkânı bulduğu en yakın idari birimlerdir. Yerel yönetimlerin başarısı; halkın ihtiyaçlarının yerinde tespiti, bu ihtiyaçlara hızlı ve etkili şekilde cevap verilmesi, katılımcı bir yönetim anlayışının yerleşmesiyle doğrudan ilişkilidir. Bu bağlamda, yerel yöneticiler ile halk arasında güçlü bir iletişim ve etkileşim kanalının bulunması büyük önem arz etmektedir.

Araştırmanın Konusu

Türkiye'deki yerel yönetim sisteminde, mahalle veya köy düzeyinde halkın doğrudan temsilcisi olarak görev yapan muhtarlar, bu etkileşimin temel aktörlerinden biridir. Tarihsel kökeni Osmanlı dönemine dayanan muhtarlık kurumu, Cumhuriyet'in ilanından sonra yasal bir zemine oturtulmuş ve bugüne kadar varlığını sürdürmüştür. Muhtarlar, görev yaptıkları mahalle ya da köyün sorunlarını tespit eden, vatandaşın taleplerini ilgili kamu kurumlarına ileten, sosyal yardımların dağıtımında ve kamu hizmetlerinin yerelde uygulanmasında etkin rol oynayan yerel temsilcilerdir.

Muhtarların görevleri her ne kadar sınırlı yasal çerçevede tanımlanmış olsa da pratikte üstlendikleri sorumluluklar çok daha kapsamlıdır. Vatandaşın devlete en yakın teması olan muhtarlar, özellikle dar gelirli ve dezavantajlı kesimler için bir başvuru noktası, mahalle dayanışmasının yöneticisi, çoğu zaman da sorun çözücü bir figür hâline gelmektedir. Dolayısıyla, muhtarlık kurumu sadece idari değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel bir işlev de üstlenmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, Kocaeli ili İzmit ilçesinde görev yapan muhtarların yerel yönetim süreçlerindeki rollerini incelemek amaçlanmaktadır. İzmit, sanayileşmiş yapısı, kentsel dönüşüm projeleri ve yoğun nüfusuyla Türkiye'nin dikkat çeken ilçelerinden biridir. Bu dinamik yapı içinde muhtarların ne ölçüde aktif oldukları, halkla olan ilişkileri, yerel karar alma süreçlerine ne kadar katılabilindikleri, karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri bu tez kapsamında ele alınacaktır.

Araştırmanın Önemi

Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri disiplini açısından muhtarlık kurumu, yalnızca bir yerel yönetim unsuru olarak değil; aynı zamanda emek, toplumsal cinsiyet, sosyal politika ve katılımcı demokrasi çerçevesinde de değerlendirilmelidir. Bu doğrultuda bu tez, muhtarlık kurumunun mevcut durumunu anlamaya, sahadan elde edilen verilerle gerçek işlevini ortaya koymaya ve kamu politikaları açısından muhtarlığın güçlendirilmesine yönelik öneriler geliştirmeye katkı sunmayı hedeflemektedir.

Araştırmanın Yöntemi

Çalışma, İzmit ilçesinde görev yapan toplam 40 mahalle muhtarıyla gerçekleştirilen saha araştırmasına dayanmaktadır. Bu muhtarların 12'si kadın, 28'i erkektir. Muhtarlar birebir ziyaret edilmiş, kendileriyle yapılmış bir anket formu üzerinden görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler hem nicel hem de nitel yöntemlerle analiz edilerek muhtarların yerel yönetim süreçlerindeki işlevleri ortaya konulmuştur.

Özellikle kadın muhtarların temsiliyetine dair elde edilen veriler, çalışmada toplumsal cinsiyet perspektifiyle ayrıca ele alınmıştır. Türkiye'de kadınların yerel yönetimlerde temsili hâlen istenilen düzeyde değildir. Kadın muhtarlar hem seçilme süreçlerinde hem de görevlerini ifa ederken çeşitli toplumsal engellerle karşı karşıya kalmaktadır. Ancak kadın muhtarların halkla kurduğu güçlü bağ, sosyal yardım süreçlerindeki duyarlılıkları ve mahalleye dair çözüm üretme becerileri, yerel yönetime kadın katkısının önemini göstermektedir.

Bu bağlamda, İzmit ilçesinde görev yapan muhtarların yerel yönetim süreçlerindeki rollerini, halkla kurdukları ilişkileri, karşılaştıkları yapısal ve toplumsal engelleri ve görev anlayışlarını ortaya koymak amacıyla saha temelli bir araştırma gerçekleştirilmiştir.

1. BÖLÜM: MUHTARLIK KAVRAMI

1.1. Muhtarın Tanımı

‘Muhtar’ kelimesi, etimolojik olarak 'seçilmiş' ya da 'seçkin' anlamına gelmektedir. Terimsel bağlamda ise, köy veya mahallede kamu işlerini yürütmek üzere halk tarafından seçilen kişi olarak tanımlanmaktadır (Akman, 2018, s. 516-534)

Kelime anlamı olarak mahalle, Arapça kökenli olup ‘mahal’ sözcüğünden türemiştir. Yine aynı dilde ‘hall’ kökünden türemiş olan, yerleşim yeri veya konaklama yapılabilecek yer anlamına da gelir (Çelikel, 2020).

Kavramsal olarak mahalle, sürekli ya da geçici ikamet amacıyla oluşturulan küçük yerleşim alanı olarak tanımlanabilir. Mahalle; yerleşim alanları olan kentlerin en küçük parçasıdır (Devellioğlu, 1984).

Osmanlı devletinin son dönemlerinden başlayarak Türkiye Cumhuriyeti döneminde de devam eden mahalle kavramı, bireylerin toplumsal birliktelikleri ile şekillenen ve en küçük yerleşim birimlerinden biri olarak yerel yönetim yapısında yer almaktadır (Eren, 2020).

Sosyolojik ve yönetsel açıdan önemli bir konumda olan mahalle yönetimi, Osmanlı Devletinden günümüze kadar devam eden kurumsal yapılardan biridir. Tarihsel olarak çeşitli sorunlar ile karşılaşp, zorlu süreçlerden geçmesine rağmen varlığını devam ettirdiği gibi sayıları da artış göstermektedir. Özellikle 2012 yılında yürürlüğe giren 6360 sayılı torba yasa ile beraber muhtarlık sayısında ciddi artış yaşanmıştır. Bu durum ile beraber muhtarlık yerel yönetimlerdeki yerinin önemini daha da pekiştirmiş ve etkinliğini arttırmıştır (Eryılmaz, 2007).

Osmanlı Devleti’nde 19.yy başlarına kadar mahallelerin idaresi, dönemine göre reis, şeyh, iğdiş, kethüda, imam gibi farklı unvanlar taşımış ve çeşitli görevlerle mahalle yaşamının düzenlenmesinde rol üstlenmişlerdir. Bu bağlamda mahalle yöneticiliği, köklü bir geçmişe sahip olan sürekli bir kurum niteliğindedir. Ancak dönemin idari yapısında yaşanan bozulmalar, imamların bu görevleri etkin şekilde yerine getirememesine neden

olmuş, imamların yerini muhtar adı verilen yeni bir yerel yönetici figürünün almasıyla sonuçlanmıştır (Eryılmaz, 2007).

Günümüz dünyasında vatandaşların yönetime doğrudan katılım sağlayabilmelerinin en etkili yollarından biri, yerel yönetimler üzerinden gerçekleşmektedir. Nüfusu hızla artan ve yapısı giderek karmaşıklaşan şehirlerde, merkezi idarenin hem sorunlara çözüm üretmesi hem de halkın çeşitli beklentilerine yanıt vermesi giderek güçleşmektedir. Bu nedenle yerel yönetimlerin yetki ve kaynak bakımından desteklenmesi, şehir hizmetlerinin daha verimli ve erişilebilir şekilde yürütülmesini mümkün kılmaktadır.

1.2. Muhtarlığın Tarihsel Gelişimi

Osmanlı'da mahalle, temel yerleşim birimi olup, insanların bir araya gelmesiyle köy ve mahalleleri oluşturmuştur. Kasaba ve şehirlerin oluşumu, birden fazla mahallenin bir araya gelmesiyle şekillenmiştir. Bu bakımdan Osmanlı'da yönetim sisteminin en alt birimi mahalledir (Günel, Avtur, & Dernek, 2014, s. 55-70). Bireylerin günlük yaşamlarını sürdürebilmeleri için gerekli olan mektep, medrese, cami, çeşme, meydan, kahvehane, hamam ve pazar gibi unsurları bünyesinde barındıran Osmanlı şehirlerinde mahalleler, bütüncül bir sosyal yapı olduğu görülmektedir (Güneş, 2009, s. 113-131). Bu yapıda, toplumsal düzenin sağlanması çoğu zaman mahalle imamı veya ileri gelenler tarafından yürütülmüştür.

Muhtarlık kurumu ise ilk kez 1829 yılında II. Mahmud döneminde İstanbul'da kurumsal olarak teşkilatlanmıştır. Bu adım, Tanzimat Reformları'nın bir uzantısı olarak, merkezin taşradaki otoritesini artırma ve halkla daha doğrudan iletişim kurma ihtiyacından kaynaklanmıştır (anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/onceki-anayasalar/1924-anayasasi).

1864 tarihli Vilayet Nizamnamesi ile mahalleler, köylerle birlikte yerel idari birimler olarak tanımlanmış ve muhtarlık kurumu da hukuki bir çerçeveye oturtulmuştur. Ancak bu süreçte mahalle muhtarlıkları, zamanla belediyelerin etkisi altına girmeye başlamış ve kendi mali kaynaklarını kaybetmiştir. Mahalle sandıkları (avarız sandıkları) önce merkezileştirilmiş, ardından belediye bütçesine dahil edilmiştir. Bu gelişme, muhtarlıkların özerkliğini zayıflatmış ve onları belediyeye bağımlı bir konuma getirmiştir. İlk dönem muhtarları, mahallelinin seçimiyle göreve gelmiş; güvenlik, vergi

toplama, kayıt tutma ve asayiş gibi görevleri yürütmüşlerdir (anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/onceki-anayasalar/1924-anayasasi).

Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte idari sistem yeniden yapılandırılmış ve muhtarlık kurumu da bu değişimden etkilenmiştir. 1924 Anayasası'nda muhtarlıklara açıkça yer verilmese de köy ve mahalle düzeyinde seçimle iş başına gelen bu temsilcilerin görevlerine devam etmeleri sağlanmıştır (Nacak, 2024, s. 301-333; Şahin & Işık, 2015, s. 221-230).

1933 yılında mahalle muhtarlıkları, belediye sistemine olan güvenin artması nedeniyle geçici olarak kaldırılmış; ancak uygulamada ortaya çıkan aksaklıklar nedeniyle 1944 yılında yeniden kurulmuştur. Bu durum, muhtarlıkların sahadaki işlevselliğinin sistem tarafından kabul edildiğini ve vazgeçilmez bir konumda olduklarını göstermektedir (Akcagündüz, 2021, s. 342-358).

1960 sonrası dönemde ise mahalle muhtarlıkları tekrar anayasal güvence altına alınmadan, uygulamada varlığını sürdürmüştür. Ancak bu dönemde de görev tanımı, yetki alanı, bütçe ve personel konularında ciddi belirsizlikler yaşanmıştır. Mahalle muhtarlıkları genellikle seçim süreci dışında kamusal tartışmalara pek konu olmamış, dolayısıyla da kurumsal gelişimleri sınırlı kalmıştır (Akcagündüz, 2021, s. 342-358).

2000'li yıllarla birlikte yerel yönetim reformları çerçevesinde muhtarlık kurumuna yönelik bazı düzenlemeler yapılmıştır. 2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı Belediye Kanunu ile mahalleler ve muhtarlar, belediye sisteminin bir parçası olarak yeniden tanımlanmış, ancak bu düzenleme muhtarlara bağımsız bir bütçe veya tüzel kişilik kazandırmamıştır. Mahalle muhtarlıkları hâlâ kamu tüzel kişiliği olmayan, belediye teşkilatı dışında kalan, ancak halkla en doğrudan ilişki kuran temsil birimleri olarak faaliyet göstermektedir (Ortaylı, 2024).

2012 yılında kabul edilen 6360 sayılı Kanun ile büyükşehir belediyesi sınırları il mülki sınırlarıyla eşleştirilmiş ve birçok köy mahalleye dönüştürülmüştür. Bu durum, mahalle muhtarlıklarının sayısında büyük bir artışa neden olurken, aynı zamanda "köyümsü mahalle" gibi yeni yönetsel sorunlar da ortaya çıkarmıştır. Bu değişimle birlikte, klasik mahalle yapısının fonksiyonları ile yeni mahalle tanımları arasında bir uyumsuzluk oluşmuştur (Ortaylı, 2024).

2015 yılı ise mahalle muhtarlıkları açısından sembolik öneme sahip bir dönem olmuştur. Muhtarların Cumhurbaşkanlığı tarafından Saray'da kabul edilmesi, Muhtar Bilgi Sistemi'nin kurulması ve 19 Ekim'in "Muhtarlar Günü" olarak ilan edilmesi gibi gelişmeler, muhtarlık kurumunun görünürlüğünü artırmıştır. Ancak bu sembolik değer artışı, kurumsal anlamda muhtarlığın güçlendirilmesine tam olarak yansımamıştır (Oğuz, 1986).

Dünyada “muhtarlık” kurumu Türkiye’ye özgü bir yerel yönetim birimi olarak bilinse de benzer görevler üstlenen yerel liderlik sistemleri birçok ülkede farklı isimler ve yetki düzeyleriyle mevcuttur. Dünyadaki muhtarlıkları ülkeler bazında genel olarak ele alacak olursak, ABD’de, muhtarlık sistemi “township” olarak adlandırılmaktadır. Township’ler, eyaletlerin altında yer alan yerel yönetim birimleridir. Township’ler, kendi vergi, bütçe, yasa, polis, itfaiye, eğitim, sağlık, ulaşım, park, çöp toplama gibi hizmetlerini sağlarlar. Township’lerin başında seçilen bir yönetim kurulu vardır. Township’lerin sayısı eyaletten eyalete değişmekle birlikte, ABD genelinde yaklaşık 16 bin civarındadır (<https://www.dokuzeylul.com/hangi-ulkelerde-muhtarlik-var>. E.T. 06/02/2024, 2024).

Amerika Birleşik Devletleri – Township

- ABD’de "township", eyaletten eyalete farklılık gösterir.
- Genellikle köy ya da küçük kasaba düzeyindeki yerleşim birimidir.
- Bazı eyaletlerde yöneticileri seçimle gelir, bazılarında atanır.
- Yerel vergiler, yol bakımı, küçük altyapı hizmetleri gibi alanlarda yetkilidir.
- Türkiye’deki köy muhtarlığına benzer ama çok daha fazla kaynak ve yetkiye sahiptir.

İngiltere’de, muhtarlık sistemi “parish” olarak adlandırılmaktadır. Parish’ler, belediyelerin altında yer alan yerel yönetim birimleridir. Parish’ler, kendi bölgesindeki kültürel, sosyal ve çevresel konularla ilgilenir, yerel hizmetleri sağlar, yerel planlama kararlarına katılır ve yerel ihtiyaçları belirler. Parish’lerin başında seçilen bir parish meclisi vardır. Parish’lerin sayısı İngiltere genelinde yaklaşık 10 bin civarındadır (<https://www.dokuzeylul.com/hangi-ulkelerde-muhtarlik-var>. E.T. 06/02/2024).

- Özellikle İngiltere ve Galler’de, yerel yönetim sisteminde en alt düzeydeki resmi yerleşim birimidir.
- Seçimle gelen bir parish council (parish meclisi) tarafından yönetilir.

- Konsey üyeleri mahalle sakinleri tarafından seçilir.

- Çöp toplama, park bakımı, topluluk etkinlikleri, küçük altyapı düzenlemeleri

Gibi konularda yetkilidirler. Bütçeleri vardır ve düşük düzeyde yerel vergi (precept) alma hakkına sahiptirler. Türkiye’deki muhtarlık + mahalle derneği + az yetkili belediye birimi karışımı gibi düşünülebilir.

Örnek verecek olursak, bir İngiliz kasabasında “Civil Parish Meclisi”, mahalledeki çocuk parkını yenilemeye karar verebilir, bütçe ayırabilir ve belediye ile koordineli şekilde uygulamaya geçebilir.

Türkiye’de bir muhtar ise park sorununu tespit eder, dilekçeler toplar ve belediyeye iletir; uygulamaya doğrudan müdahale edemez.

Özellik	Civil Parish (İngiltere)	Muhtarlık (Türkiye)
Seçimle gelir mi?	Evet, konsey halk tarafından seçilir.	Evet, muhtar doğrudan seçilir.
Resmî kamu görevi midir?	Evet, yerel yönetim birimidir.	Evet, yarı resmi görevdir.
Yetki seviyesi	Sınırlı ama bazı bütçelere sahiptir.	Çok sınırlı, bütçesi yoktur.
Sosyal temsil rolü	Vardır.	Çok güçlüdür.
Mahalle halkıyla ilişkisi	Temsil düzeyindedir.	Gündelik temas çok yoğundur.
Karar alma yetkisi	Kısmen vardır. (konsey kararıyla)	Yoktur, sadece talep iletir.

Tablo 1: Türkiye ve İngiltere’deki Muhtarlık Sistemi ile İlgili Genel Bilgiler

Kaynak: (<https://www.dokuzeylul.com/hangi -ulkelerde-muhtarlik-var. E.T. 06/02/2024, 2024>)

Fransa’da, muhtarlık sistemi “commune” olarak adlandırılmaktadır. Commune’ler, departmanların altında yer alan yerel yönetim birimleridir. Commune’ler, kendi bölgesindeki idari, ekonomik, sosyal ve kültürel konularla ilgilenir, yerel hizmetleri sağlar, yerel bütçeyi yönetir ve yerel kalkınmayı destekler. Commune’lerin başında seçilen bir belediye başkanı vardır. Commune’lerin sayısı Fransa genelinde yaklaşık 35 bin civarındadır (<https://www.dokuzeylul.com/hangi -ulkelerde-muhtarlik-var. E.T. 06/02/2024, 2024>; Lamba, Öztop, & Şahin, 2017).

Fransa’da “Commune”

- Fransa’da “commune”, en küçük idari birimdir.

- Türkiye'deki belediye ile benzeşir.

Her commune'un:

- Seçilmiş bir belediye başkanı (maire) ve
- Bir belediye meclisi (conseil municipal) vardır.
- Hizmet alanları: Yol, su, temizlik, eğitim, sosyal yardım, nikâh, ruhsat vb.
- Nüfusu birkaç yüz kişiden yüz binlere kadar değişebilir.

Muhtarlıkla Karşılaştırma:

- Fransa'daki commune, muhtarlıktan çok daha geniş yetkilidir.
- Türkiye'deki ilçe belediyesi ile kıyaslanabilir.
- Ancak bazı çok küçük communes'ler, nüfus açısından muhtarlığa daha yakındır.

Afganistan: Muhtarlık sistemi "shura" olarak adlandırılmaktadır. Shura'lar, köy veya mahalle düzeyinde yerel yönetim birimleridir. Shura'lar, kendi bölgesindeki güvenlik, adalet, kalkınma, barış, insan hakları gibi konularla ilgilenir, yerel hizmetleri sağlar, yerel ihtiyaçları belirler ve yerel halkı temsil eder. Shura'ların başında seçilen bir shura başkanı vardır. Shura'ların sayısı Afganistan genelinde yaklaşık 30 bin civarındadır (<https://www.dokuzeylul.com/hangi-ulkelerde-muhtarlik-var>. E.T. 06/02/2024, 2024; Lamba, Öztop, & Şahin, 2017).

Afganistan'da "Shura" Sistemi Nedir?

1. Shura'nın Anlamı:

- "Şûra" kelimesi, Arapça kökenli olup "danışma meclisi" anlamına gelir.
- Afganistan'da mahalli düzeyde halkın temsil edildiği, sorunların konuşulduğu, kararların istişareyle alındığı yerel meclis yapısıdır.
- Genellikle köy veya mahalle düzeyinde kurulmuştur.

2. Shura'nın Türleri:

a) Köy Şuraları (Community Shura / Village Shura):

- Her köyde genelde ileri gelenlerden oluşur.
- Yaşlılar, kanaat önderleri, bazen imam, bazen eski savaşçılar bu şuralarda yer alır.

Görevleri:

- Toplumsal anlaşmazlıkları çözmek (arabuluculuk)
- Köyün ortak sorunlarını belirlemek
- Merkezi devlete veya STK'lara ihtiyaçları bildirmek
- Seçilmiş değil, saygı gören kişilerden oluşur.

b) Geliştirme Şuraları (Community Development Council-CDC):

- 2000'li yıllarda Afgan hükümeti ve BM destekli projelerle kurulmuştur.
- Daha kurumsal bir yapıdadır.
- Bazen seçimle belirlenen üyeleri vardır.
- Altyapı projeleri, sosyal yardım planlaması, dış yardımların koordinasyonu gibi görevlerde bulunur.

c) İlçe ve İl Düzeyinde Şuralar:

- Daha üst düzeyde, yerel yönetimi yönlendiren danışma meclisleridir.
- Atanmış veya seçimle gelen temsilciler içerir.

Özellik	Afganistan – Shura	Türkiye – Muhtarlık
Seçimle gelir mi?	Genellikle hayır (saygı esaslı); CDC'lerde bazen seçim olur	Evet, doğrudan halk tarafından 5 yılda bir seçilir
Yasal statüsü	Kimi zaman geleneksel, kimi zaman proje tabanlı	Devlet tarafından tanınan yarı-resmi statü
Yetkisi	Danışma, arabuluculuk, proje önerisi	Temsil, resmi evrak, devletle halk arası köprü
Resmi görev	Çoğu zaman gönüllü ve topluluk temelli	Devlet maaşlı, resmi sorumlulukları olan
Demokratiklik	Geleneksel toplum yapısı etkili	Hukuki çerçevede demokratik seçime dayalı

Tablo 2: Türkiye Muhtarlığı ile Afgan Shura Sistemi Arasındaki Fark ve Benzerlikler

Kaynak: (<https://www.dokuzeylul.com/hangi-ulkelerde-muhtarlik-var>. E.T. 06/02/2024, 2024)

Çin: Muhtarlık sistemi “cunwei” olarak adlandırılmaktadır. Cunwei’ler, kasaba veya mahalle düzeyinde yerel yönetim birimleridir. Cunwei’ler, kendi bölgesindeki idari, ekonomik, sosyal ve kültürel konularla ilgilenir, yerel hizmetleri sağlar, yerel bütçeyi yönetir ve yerel kalkınmayı destekler. Cunwei’lerin başında seçilen bir cunwei başkanı vardır. Cunwei’lerin sayısı Çin genelinde yaklaşık 600 bin civarındadır.

Çin’de “Cunwei” (Köy Halk Komitesi) Sistemi Nedir?

Tanım: Cunwei (村委) = Köy düzeyindeki yerel özyönetim organıdır.

1980’lerden sonra, özellikle 1987 tarihli “Köy Komite Seçim Yasası” ile yasal zemine kavuşmuştur.

- Çin’de devlet hiyerarşisinin parçası değildir ama yerel halkı temsilen idari görevler yapar.
- Seçimle Gelirler
- Köy halkı tarafından doğrudan, gizli oyla seçilir.
- Genellikle 3 ila 7 kişilik bir komitedir.
- Komitenin başında "Cunwei Zhuren (Komite Başkanı)" bulunur. Bu kişi Türkiye'deki muhtar pozisyonuna en yakın kişidir.
- Görev süresi genellikle 3-5 yıldır.

Görev ve Yetkileri:

- Yerel kamu hizmetlerini düzenlemek (temizlik, sulama, ulaşım gibi)
- Devlet politikalarının uygulanmasına yardımcı olmak
- Nüfus işleri ve kayıtlar
- Sosyal yardımların dağıtımında rol almak
- Yerel düzeyde uyuşmazlıkları çözmek
- Merkezi hükümet ile köylüler arasında köprü olmak

Özellik	Çin – Cunwei	Türkiye – Muhtar
Seçim sistemi	Doğrudan, halk oylaması ile	Doğrudan, halk oylaması ile
Görev süresi	3-5 yıl	5 yıl
Görev türü	Yarı özerk, toplumsal yönetim	Resmi, yarı idari görev
Parti etkisi	Güçlü: Komünist Parti gözetiminde	Siyasi partilerle doğrudan bağı yok
Görevler	Uygulama, temsil, arabuluculuk, kayıt işleri	Temsil, belge verme, sorun iletme
Bağımsızlık düzeyi	Kısıtlı (Parti kontrolünde)	Görece daha bağımsız

Tablo 3: Türkiye Muhtarlığı ile Çin “Cunwei” Karşılaştırması

Kaynak: (<https://www.dokuzeylul.com/hangi-ulkelerde-muhtarlik-var>, E.T. 06/02/2024, 2024)

İran: Muhtarlık sistemi “dehestan” olarak adlandırılmaktadır. Dehestan’lar, köy düzeyinde yerel yönetim birimleridir. Dehestan’lar, kendi bölgesindeki tarım, hayvancılık, sanayi, ticaret, eğitim, sağlık, ulaşım, çevre gibi konularla ilgilenir, yerel hizmetleri sağlar, yerel bütçeyi yönetir ve yerel kalkınmayı destekler. Dehestan’ların başında seçilen bir dehestan başkanı vardır. Dehestan’ların sayısı İran genelinde yaklaşık 60 bin civarındadır.

İran’da Muhtarlık Sistemi: “Dehestan” ve “Dehyar”

1. Dehestan (دهستان) Nedir?

Deh = Köy, Dehestan = Köyler topluluğu, yani birkaç köyün bir araya gelerek oluşturduğu kırsal idari bölgedir.

- Türkiye’deki karşılığı köy altı yerleşim birimleri veya köy grupları gibi düşünülebilir.
- Her dehestan, kendi içinde yönetilen bir kırsal bölge birimidir ve bir üst idari yapı olan bakhsh (bucak) altında yer alır.

2. Dehyar (دهیار) Kimdir?

- Dehestan sınırları içindeki tekil köylerin yöneticisidir.
- Türkiye’deki köy muhtarına en yakın görevli Dehyardır.
- 1997’de çıkarılan bir yasa ile kurumsallaşmış, modernleştirilmiştir.
- Köy Konseyi (Islamic Rural Council) tarafından seçilir veya önerilir.

- Genellikle seçimle belirlenir, ama atandığı da olur (karma sistem).

3. Dehyar'ın Görevleri:

- Köy altyapısı (su, kanalizasyon, yol) ile ilgilenmek
- Çevre düzeni, tarım planlaması, sosyal yardımlar
- Halk ile hükümet arasında köprü kurmak
- Yerel projeleri organize etmek
- Nüfus işleri ve yerel güvenlikle ilgili birimlere bilgi sağlamak
- Kültürel ve dini etkinliklerde yer almak

Özellik	İran – Dehyar	Türkiye – Muhtar
Seçimle gelir mi?	Evet, Köy Konseyi tarafından belirlenir	Evet, doğrudan halk oylamasıyla seçilir
İdari yapı	Dehestan → Bakhsh → Şehrestan → Ostan	Mahalle/Köy → İlçe → İl
Görev kapsamı	Uygulama, altyapı işleri, temsil	Temsil, belge düzenleme, koordinasyon
Resmiyet	Resmî görevlidir, devletle bağlantılı	Yarı resmî, devletle bağlantılı
Yerel meclis	Var (İslami Köy Konseyi)	Var (İhtiyar Heyeti)

Tablo 4: Türkiye Muhtarlığı ile İran Dehyar Sistemi Karşılaştırması

Kaynak: (<https://www.dokuzeylul.com/hangi-ulkelerde-muhtarlik-var>. E.T. 06/02/2024, 2024)

1.3. Muhtarlığın Görevleri

Muhtarların görevleri üç ana grupta toplanabilir: yönetsel, toplumsal ve belge düzenleme görevleri

(<https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d07/c007/tbmm07007022.pdf>).

1.3.1. Yönetsel Görevler

- Mahalle sınırları içinde kamu kurumlarının yapacağı çalışmalar hakkında mahalle halkını bilgilendirmek.
- Belediyelerin ve diğer yerel idarelerin hizmetlerini mahalle düzeyinde duyurmak ve uygulamaya destek vermek.

- Seçim, sayım ve benzeri merkezi yönetim faaliyetlerinde mahalle düzeyinde organizasyon ve gözetim sağlamak.

1.3.2. Belge Düzenleme Görevleri

- İkametgâh belgesi düzenlemek.
- Nüfus cüzdanı, pasaport, askerlik gibi işlemlerde gerekli olan resmî belgeleri tasdik etmek.
- Yoksulluk belgesi, nüfus kayıt örneği gibi sosyal yardım ve kamu işlemleri için gerekli olan evrakları hazırlamak

1.3.3. Toplumsal Görevler

- Mahalledeki sosyal sorunları takip etmek ve çözüm için ilgili kurumlarla iletişime geçmek.
- Mahalle halkı ile belediye arasında köprü vazifesi görmek.
- Yerel düzeyde sosyal dayanışmayı teşvik edecek faaliyetleri organize etmek (örneğin mahalle toplantıları, dayanışma etkinlikleri).

1.4. Muhtar Olma Koşulları

Yerel yönetim birimi olan muhtarlık kurumunun başı olan muhtarın seçilebilmesinin şartları 2972 sayılı Kanun ile düzenlenmiştir. Yasada geçen hükümlere göre muhtar olabilme şartları şöyledir:

- Köy muhtarlığı ve köy ihtiyar meclisi üyeliği, mahalle muhtarlığı ve mahalle ihtiyar heyeti üyeliği seçimlerinde adaylık usulü yoktur.
- En az bir yıldan beri o mahalle veya köyde oturmak şartıyla 25 yaşını dolduran her Türk vatandaşı, bu Kanunda ve bu Kanunun atıf yaptığı diğer kanunlarda öngörülen hükümlerce seçilmeye mâni hali olmamak kaydıyla, muhtar, ihtiyar meclisi ve ihtiyar heyeti üyesi seçilebilir. Bunlar için ilkokul mezuniyeti şartı aranmaz; okur- yazar olmak yeterlidir (www.muhtar.gov.tr; Şengül, 2016).

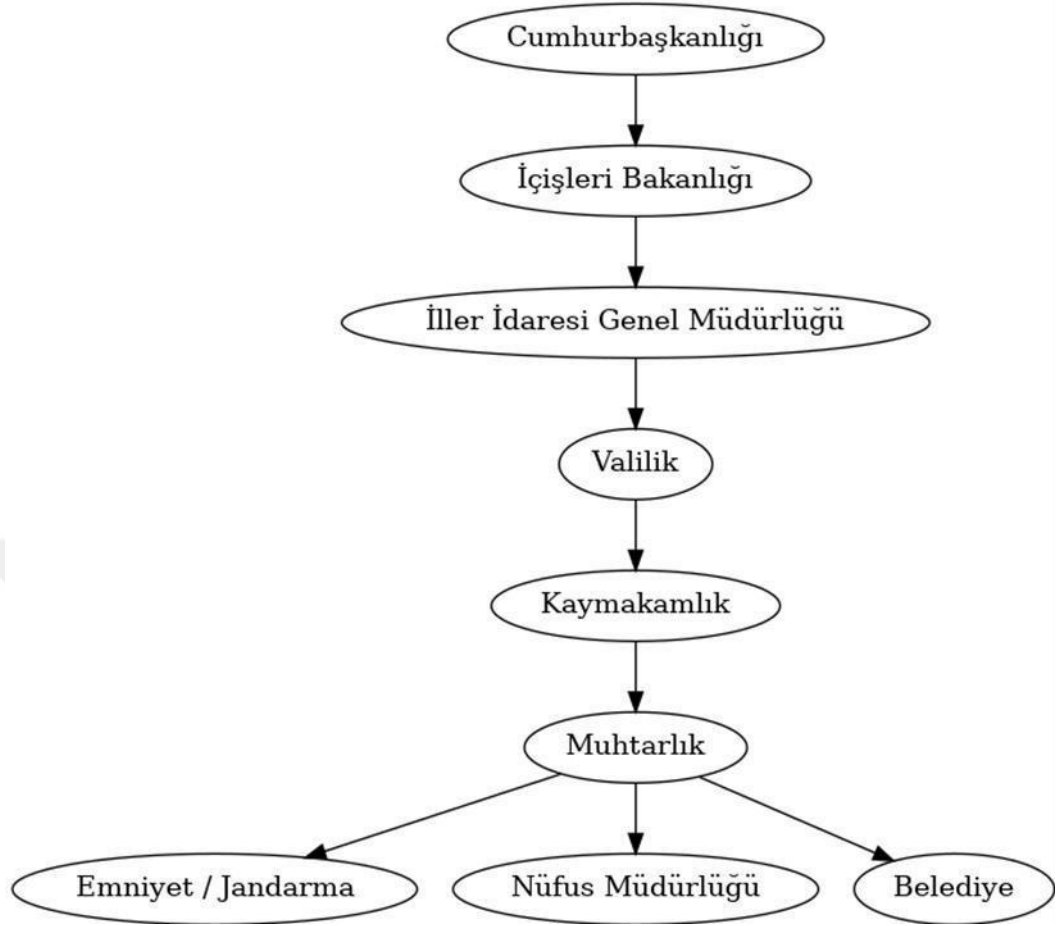
1.5. Türkiye’de Muhtar Olma ile İlgili Düzenlemeler Hangi Kanun ile Oluyor?

Mahalle muhtarları, Türkiye’de en küçük yerel temsil organlarından biri olup, doğrudan halkın oylarıyla seçilen kamu görevlileridir. Muhtarlık kurumu anayasal bir güvenceye

sahip olmasada, görev ve yetkileri çeşitli yasalar ve yönetmelikler ile belirlenmiştir. Bu bağlamda, başlıca referans 5393 sayılı Belediye Kanunu (<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5393.pdf>, 2005), 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 4541 Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanun, 1924 tarih 442 sayılı köy kanunu (anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/onceki-anayasalar/1924-anayasasi; <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5442.pdf>, 1949). Şehir ve Kasabalardaki mahalle muhtar ve ihtiyar kurulları tüzüğü, Nüfus Hizmetleri Kanunu ve Mahalli İdareler ile ilgili yönetmeliklerdir.

1.6. Türkiye’de Muhtarlığın Bağlı Olduğu Kurumsal Yapının Şematik Gösterimi

Bu şemada Türkiye'deki bir muhtarlığın idari yapı içerisindeki yeri ve bağlı/ilişkili olduğu kurumlar gösterilmektedir. Muhtarlık, İçişleri Bakanlığı'na bağlı olarak valilik ve kaymakamlık aracılığıyla denetlenir. Ayrıca yerel düzeyde emniyet, nüfus müdürlüğü ve belediyelerle koordinasyon içindedir (Zengin, 2014).

Şekil 1: Muhtarlığın Bağlı Olduğu Kurumları Gösteren İdari Yapı Şeması

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

İçişleri Bakanlığı: Yerel yönetim birimleri İçişleri Bakanlığı'na bağlı olduğundan ve yerel yönetimlerin en alt birimi olan Muhtarlık sistemi de idari anlamda İçişleri Bakanlığı'na bağlıdır. İdari işleri, Kaymakamlık, Valilik, İller İdaresi Genel Müdürlüğü üzerinden yürütülür.

Valilik ve Kaymakamlık: Muhtarlar, görev yaptıkları ilin valiliği ve ilçenin kaymakamlığına bağlıdır. Denetim ve idari yönden bu kurumlarla ilişkilidir. Ancak valiler ve kaymakamlar, muhtarların hukuken amiri değildirler. Muhtarlar seçim ile geldiklerinden doğrudan belediyeye ve kaymakama bağlı değildirler. Kaymakam, muhtarların amiri değil, ilçedeki devlet hizmetlerinin yürütülmesinde üst düzey idari koordinatördür. Muhtarlar ise yerel temsilciler olarak bağımsız görev yapar (<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5393.pdf>).

Emniyet/Jandarma: Muhatarlar mahallenin Güvenlik, asayiş, ihbar ve tespit konularında bu birimlerle iş birliği yapar. Muhtarlar mahallede gerçekleşecek olan asayiş ile ilgili eylemler de güvenlik güçlerine yardımcı olurlar.

Nüfus Müdürlükleri: Adres tespiti, yerleşim yeri beyanı ve benzeri işlemlerde muhtarlıklar nüfus müdürlükleriyle ortak çalışır. E-devlet uygulamsından sonra bu konu da muhtarların üzerinden ciddi iş yükü kalkmıştır.

Belediyeler: Mahalle muhtarlıkları özellikle belediye hizmetleri (altyapı, çevre düzeni, sosyal yardımlar) ile sıkı bir koordinasyon içindedir. Mahallelerde bozulan yollar, kirlenen yerler, vefat eden kişilerin ailesine yapılacak yardımlar gibi konularda belediye ile devamlı ilişki halindedirler.

1.7. Köy ve Mahalle Muhtarlıkları Arasındaki Farklılıklar

Köy ve mahalle muhtarlarının her ikisi de seçim ile işbaşına gelen yerel yöneticiler olmakla birlikte, görev alanları, bağlı oldukları mevzuatlar ve yetkileri açısından birbirinden farklılıkları vardır. Farklılıkları hem hukuki açıdan, görev yaptıkları yerleşim yerine göre, tüzel kişiliklerine göre, görev ve yetkilerine göre, idari yapısına göredir. Bunları ayrıntılı olarak inceleyeceğiz.

Hukuki açıdan bağlı oldukları yasalar;

Köy muhtarlarının görev ve yetkileri 1924 tarihli Köy Kanunu ile düzenlenmiştir (Hovardaoğlu, 2021, s. 161-190). Mahalle muhtarlarının görev ve yetkileri ise 5393 Sayılı Belediye Kanunu ve ilgili mevzuatla belirlenmiştir (<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5393.pdf>). Görev yaptıkları yerleşim yerlerine göre; köy muhtarları, kırsal yerleşim yerlerinde görev yapar ve köy tüzel kişiliğini temsil eder, köyler belediye sınırı dışında kalan yerleşim yerleridir. Mahalle muhtarları ise şehir, kasaba ve belediye sınırları içindeki mahallelerde görev yapmaktadır.

Büyükşehir yasasından sonra köylerinde mahalle olarak oluşumu köylerdeki muhtarlarında şehir merkezindeki muhtarlar ile aynı yetkiye sahip olması köylere hizmetin aksamasına neden olmaktadır. Şehir merkezlerinden uzak olan mahalle muhtarlıklarının aynı köy muhtarlıkları gibi ayrı yetkiye ve bütçeye sahip olması hizmetlerin hızlı olmasını sağlayacağı gibi ve köylerde görev yapan mahalle muhtarlarının etkinliği de arttıracaktır. Köylerin şehir merkezlerinden uzak olmasından

dolayı ilçe belediye başkanları da maliyetlerden ve oy oranlarının daha az etkiye sahip olmasından dolayı şehir merkezindeki mahallelere hizmetler de ikinci plana itilmesine sebep olacaktır. Bundan dolayı şehir merkezinden uzak olan mahalle muhtarlıklarına ayrı bir tüzel kişilik yasal olarak verilmeli ve bütçelendirilmeleri hizmetlerin aksamasının önüne geçecektir (Arıkboğa, 2018, s. 1-69).

Tüzel kişilik ve idari yapıya göre; köyler, tüzel kişiliğe sahiptir. Köy tüzel kişiliği adına karar alabilirler, köy bütçesi olur. Köy İhtiyar Meclisi ile birlikte çalışırlar. Mahalle Muhtarlıklarında ise Mahallelerin tüzel kişiliği yoktur. Belediye, şehir, kasaba sınırları içinde yer alır, belediye ile ilişkili olarak çalışır. Mahalle İhtiyar Heyeti ile birlikte görev yapar.

Görev ve yetkileri bakımından; köy muhtarı ile mahalle muhtarları görev ve yetki bakımından benzer alanları olmasına karşılık farklılıklar da içermektedir. Nüfus kayıt işlemleri ve adres beyan işlemlerinde görevleri aynıdır. Ancak güvenlik ve asayiş konusunda köy muhtarının sorumlulukları mahalle muhtarına kıyasla daha fazladır. Mahalle muhtarının sorumluluğu kısıtlıdır. Köy muhtarı, daha geniş bir yönetim alanına sahiptir. Kamu hizmetlerinin bir kısmını doğrudan organize edebilir. Mahalle muhtarı, belediye sınırları içinde olduğundan, hizmet sunumu tamamen belediyeler ve kamu kurumları aracılığıyla yapılır (Koçak, 2013; Arıkboğa, 2018, s. 1-69).

Özellik	Köy Muhtarı	Mahalle Muhtarı
Dayandığı kanun	442 sayılı Köy Kanunu	5393 sayılı Belediye Kanunu
Yerleşim yeri	Köy	Belediye sınırları içindeki mahalle
Tüzel kişilik	Var	Yok
Mali sorumluluk	Var (sınırlı)	Yok
İhtiyar heyeti yetkisi	Karar ve uygulama yetkili	Danışma niteliğinde
Görev alanı	Daha geniş ve bağımsız	Belediyeye bağlı, sınırlı

Tablo 5: Mahalle ve Köy Muhtarının Özellikleri

Kaynak: (Arıkboğa, 2018, s. 1-69)

2. BÖLÜM: YEREL YÖNETİM SÜRECİNDE MUHTARLIK

2.1. Muhtarlığın Fonksiyonları

Türkiye’de yerel yönetim sistemi içerisinde önemli bir konuma sahip olan muhtarlar, bu yönetimlerin en küçük birimi olan mahalle veya köy yönetiminde halk tarafından seçilen kamu görevlileridir. Tarihsel olarak, muhtarlık kurumu Osmanlı döneminde köylerde ve mahallelerde halkın yönetime katılımını sağlamak amacıyla kurulmuş ve 19. yüzyıl Osmanlı modernleşmesi sürecinde şekillenmiş ve günümüzde yerel katılımın sembolik ve pratik temsilcisi olarak varlığını sürdürmektedir. Muhtarların görevleri yasal düzenlemeler ve toplumsal ihtiyaçlar doğrultusunda şekillenmiştir. Günümüzde de köy ve mahalle muhtarlarının geniş bir sorumluluk alanı bulunmaktadır (Şahin & Işık, 2015, s. 221-230).

2.1.1. Temel Yönetim Görevleri

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre mahalle yönetimi muhtar ve ihtiyar heyeti tarafından yürütülür. Muhtar, mahalle sakinlerinin ortak ihtiyaçlarını belirlemek, belediye ve diğer kamu kurumlarıyla iletişim kurmak, mahalleye ilgili görüş bildirmek ve bu kurumlarla iş birliği yapmakla görevlidir. Aynı zamanda muhtarlar vatandaşların günlük yaşamında ihtiyaç duyduğu resmi işlemlerin yerine getirilmesine yardımcı olmak yer alır. Bu bağlamda muhtarların temel yönetim görevleri şunlardır:

Nüfus işlemleri: Muhtarlar, ikametgâh belgeleri düzenleyerek ve nüfus kayıtlarıyla ilgili vatandaşlara yardımcı olarak devletin nüfus hizmetlerini yerel düzeyde desteklerler. Ayrıca, nüfus kayıtlarında meydana gelen değişikliklerin zamanında ilgili mercilere bildirilmesi ve adres güncellemelerinin yapılması sağlanır.

Resmi yazışmalar: Resmi kurumlarla mahalle veya köy sakinleri arasındaki yazışmaların yapılmasında aracı olurlar. Örneğin, seçim listelerinin düzenlenmesi ve duyurulması muhtarların sorumluluğundadır. Ayrıca, resmi tebligatların vatandaşlara ulaştırılması da görevleri arasındadır.

Askerlik işlemleri: Askerlik çağına gelmiş bireylerin yoklamalarını organize etmek ve ilgili kuruma bildirmek muhtarların önemli görevleri arasında yer alır. Bu süreçte, mahallede askerlik işlemleriyle ilgili duyuruların yapılması sağlanır (Aydın, 2023).

2.1.2. Sosyal Hizmetler ve Yardımlar

Muhtarlar, toplumun sosyal refahını artırmaya yönelik çeşitli hizmetleri yürütürler:

Sosyal yardımların dağıtımı: Özellikle ihtiyaç sahibi vatandaşlara devlet tarafından yapılan sosyal yardımların dağıtımı muhtarlar aracılığıyla gerçekleştirilir. Bu süreçte, mahalledeki ihtiyaç sahiplerinin tespit edilmesi ve ilgili kurumlara bildirilmesi de muhtarların sorumluluğundadır. Muhtarlar, yardım kampanyalarını koordine ederek yardımların etkin bir şekilde dağıtılmasını sağlar.

Afet ve acil durum yönetimi: Afet durumlarında muhtarlar, yerel halk ile afet yönetim ekipleri arasında köprü görevi görerek kaynakların etkin bir şekilde kullanılmasını sağlarlar. Mahalle afet gönüllüleriyle iş birliği yaparak acil durum planlamalarının yapılmasına katkıda bulunurlar. Özellikle deprem, sel baskınları ve yangın gibi afetlerde ilk müdahale ve yönlendirme konusunda aktif rol oynarlar (Yardak, 2024).

2.1.3. Kamu Düzeni ve Güvenlik

Muhtarlar, mahallenin veya köyün düzen ve güvenliğini sağlamaya yönelik çalışmalarda da aktif rol oynar. Kolluk kuvvetleriyle iş birliği içinde çalışarak mahalledeki güvenlik sorunlarını ilgili birimlere iletir ve çözüme kavuşturulmasını sağlarlar. Özellikle hırsızlık, vandalizm gibi olayların önlenmesi için mahalle sakinleriyle iş birliği yaparlar.

Komşuluk anlaşmazlıkları gibi yerel düzeydeki sorunlarda arabuluculuk yaparak toplumsal barışın korunmasına katkıda bulunurlar. Ayrıca mahallede düzeni sağlamak için ortak yaşam kurallarını teşvik ederler. Kamu mallarının korunması ve mahallenin temizliği gibi konuların denetimini sağlarlar (Çadırcı, 1970, s. 409-419).

2.1.4. Toplumla İletişim ve Katılım

Muhtarlar, mahalle sakinleriyle sürekli iletişim halinde kalarak kamu hizmetlerinin mahalleye etkin bir şekilde ulaşmasını sağlar. Mahalle sakinlerinin taleplerini belediye gibi üst düzey kamu kurumlarına iletir ve bu taleplerin karşılanmasını takip eder. Örneğin, altyapı eksiklikleri, sokak aydınlatması ve yol bakım taleplerini rapor ederek çözüm ararlar. Mahalledeki sosyal ve kültürel etkinliklerin organize edilmesinde aktif rol alır. Örneğin, mahalle günleri, temizlik kampanyaları ve çocuklar için spor etkinlikleri düzenlerler (Kavalcı, 2024).

Muhtarlar, mahalle sakinlerini sağlık, eğitim ve evre bilinci gibi konularda bilgilendirme toplantıları düzenler.

2.1.5. Kadın ve Engelli Haklarına Katkı

Son yıllarda muhtarların sosyal konulara yönelik sorumlulukları artmış, özellikle kadınlar ve engelliler için yapılan çalışmalarda muhtarların önemi vurgulanmıştır:

Kadınlara yönelik alışmalar: Kadınların ekonomik ve sosyal hayata katılımını desteklemek amacıyla çeşitli projeler geliştirilir. Kadın muhtarların, bu çalışmalarda liderlik yaparak toplumsal cinsiyet eşitliğine katkıda bulundukları görülmektedir. Ayrıca kadınların girişimciliğini destekleyen faaliyetler düzenlerler.

Engelli bireylerin desteklenmesi: Mahalledeki engelli bireylerin yaşam standartlarını artırmaya yönelik çalışmalarda muhtarlar, belediyeler ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği yapar. Engelli bireylerin ihtiyaçlarının belirlenmesi ve ilgili kurumlara yönlendirilmesi sağlanır (Kavalcı, 2024).

2.1.6. Geleceğe Yönelik Görevler

Muhtarların görevleri, değişen toplumsal teknolojik koşullara uyum sağlamaktadır.

Dijitalleşme ve e-devlet: Dijitalleşme sürecinde e-Devlet uygulamaları aracılığıyla daha etkin hizmet sunulması hedeflenmektedir. Muhtarlar, vatandaşların diğital platformlarda yaşadığı sorunları çözmek için danışmanlık yapar.

evre bilinci ve sürdürülebilirlik: evre bilincinin artırılması ve sürdürülebilir projelerin teşvik edilmesinde nc rol üstlenirler. Örneğin, geri dönüşüm kampanyaları ve ağaç dikim etkinlikleri düzenlerler (Aydın, 2023).

Gençlik ve spor projeleri: Gençlerin gelişimini desteklemek amacıyla spor alanlarının oluşturulması ve eğitim faaliyetlerinin artırılması gibi projelerde yer alırlar.

2.2. Muhtarların Yerel Yönetim Bağlamında Faaliyetleri

Muhtarlar, yerel yönetimlerin temel birimi olarak geniş bir faaliyet yelpazesinde görev yapar. Bu görevler, sosyal, idari, iletişim ve denetim faaliyetleri şeklinde kategorize edilebilir. Her biri, muhtarlık kurumunun mahalle ya da köy düzeyinde etkili bir yönetim sağlamasına olanak tanır (Koç, 2019).

Muhtarlar, merkezi ve yerel idarenin kesişim noktasında yer alarak mahalle ya da köy sakinlerinin sorunlarının tespiti, çözüm önerilerinin geliştirilmesi ve kamu hizmetlerinin yönlendirilmesinde etkin rol oynar. Mahalle bazlı karar alma süreçlerinde halkın taleplerini yerel yöneticilere iletme, kamu yatırımlarının yönlendirilmesine katkı sağlama ve çeşitli bürokratik süreçlerde aracılık etme işlevi görürler (Koçak & Sadıç, 2020, s. 143-160).

Bu anlamda muhtarlar, belediye hizmetlerinin yerinde tespitine katkı sunmakta, yerel planlamalara yönelik geri bildirimlerde bulunmaktadır. Ayrıca bazı illerde örnek olarak uygulanan MUBİM (Muhtar Bilgi Sistemi) gibi dijital sistemler, muhtarların hizmet takip süreçlerindeki etkinliğini artırmaktadır (www.muhtar.gov.tr).

2.2.1. Sosyal Faaliyetler

Muhtarlar mahalle halkının sosyal refahına yönelik faaliyetlerde de bulunur. Özellikle dezavantajlı grupların tespiti, sosyal yardımlardan yararlanma sürecinde yönlendirme ve başvuru belgelerinin düzenlenmesi gibi konularda aktif rol oynarlar. Fakirlik belgesi düzenlemek, ihtiyaç sahiplerini ilgili kurumlara yönlendirmek gibi görevler bu kapsamda değerlendirilir (Koçak Y. , 2013).

Kırsal kesimde muhtarlar aynı zamanda mahalle içi uyumu sağlayan geleneksel liderlik işlevi de üstlenmektedir. Bu çerçevede düğün, cenaze gibi toplumsal olaylarda koordinasyon sağlamak, dayanışmayı güçlendirmek gibi görevleri de sosyal sorumlulukları arasındadır.

Muhtarların sosyal faaliyetleri, toplumsal dayanışmayı artırmaya ve vatandaşların yaşam kalitesini yükseltmeye yöneliktir. Bu kapsamda muhtarların sosyal faaliyetleri şunlardır:

Toplumsal dayanışmayı sağlama: Muhtarlar, mahalledeki sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı teşvik eder. İhtiyaç sahibi vatandaşlar için gıda, giysi ve eğitim yardımları düzenlerler. Özellikle afet dönemlerinde muhtarlar, yardım organizasyonlarını koordine ederek toplumsal dayanışmayı güçlendirir (Aydın, 2023).

Eğitim ve sağlık faaliyetleri: Muhtarlar, mahallelerinde düzenlenen sağlık taramaları ve eğitim etkinliklerinde aktif rol oynar. Eğitim kurumlarıyla iş birliği yaparak okul çağındaki çocukların eğitim imkanlarına erişimini desteklerler. Ayrıca, sağlık kampanyalarının mahallede düzenlenmesini teşvik eder.

Kültürel ve sportif etkinlikler: Mahallede düzenlenen kültürel festivaller, spor turnuvaları ve çevre temizliği gibi etkinliklerin organizasyonunda muhtarlar aktif bir rol üstlenir. Bu etkinlikler, mahalle sakinlerinin bir araya gelerek sosyal bağlarını güçlendirmelerine olanak tanır (Kavalcı, 2024).

2.2.2. İdari Faaliyetler

Muhtarların temel görev alanlarından biri olan idari işlevleri arasında resmi evrakların düzenlenmesi, seçmen listelerinin güncellenmesi, nüfus kayıt işlemleri için gerekli belgelerin verilmesi ve tebligatların yapılması yer alır. Ayrıca muhtarlar, eğitim çağındaki çocukların okul kaydını takip ederek milli eğitim müdürlükleriyle iş birliği içinde çalışır.

6360 sayılı yasa sonrası köy tüzel kişiliklerinin kaldırılmasıyla birlikte kırsal muhtarların yetki alanı daralmış olsa da mahalle muhtarlığı kimliğiyle belge düzenleme, belediyelere dilekçe iletme, imar ve çevre sorunlarını bildirme gibi görevleri sürdürmektedir.

Muhtarlar, devlet ile vatandaşlar arasında köprü görevi görerek idari süreçlerin yürütülmesinde önemli bir rol oynar. Bu kapsamda idari faaliyetler şunlardır:

Resmi evrak işlemleri: Muhtarlar, ikametgâh belgesi, nüfus kayıt örneği gibi belgelerin düzenlenmesi ve vatandaşlara sunulmasında rol oynar. Ayrıca, adres değişikliği bildirimlerini ilgili kurumlara ileterek nüfus bilgilerinin güncel tutulmasını sağlarlar.

Seçim işlemleri: Seçim dönemlerinde, seçmen listelerinin hazırlanması, ilan edilmesi ve gerekli güncellemelerin yapılmasında muhtarlar sorumluluk taşır. Bu süreç, demokratik katılımın sağlanması açısından büyük önem taşır.

Askerlik işlemleri: Askerlik çağına gelen bireylerin tespit edilmesi, yoklamaların düzenlenmesi ve askerlik ile ilgili diğer idari işlemlerin yürütülmesinde muhtarlar etkin rol oynar (Aydın, 2023; Uzun & Kurt, 2002, s. 73-98).

2.2.3. İletişim Faaliyetleri

Muhtarlar, valilik ve kaymakamlıklar ile doğrudan temas halinde olan yerel temsilcilerdir. Kaymakamlık tarafından yapılan sosyal yardımların dağıtımı, merkezi kararların mahalle bazlı uygulanması gibi konularda muhtarlar resmi iletişim noktasıdır. Bu yönüyle devlet ile vatandaş arasında güven köprüsü kuran muhtar, kamu hizmetlerinin tabana yayılmasını sağlayan stratejik bir aktördür.

Ayrıca, güvenlik ve asayişe dair şüpheli olayların bildirilmesi, kamu binalarının korunması ve olağanüstü durumlarda bilgilendirme faaliyetleri gibi süreçlerde mülki idare amirleriyle koordinasyon sağlanmaktadır (Uzun & Kurt, 2002, s. 73-98).

Muhtarlar, mülki amirler ve diğer kamu kurumlarıyla sürekli bir iletişim içerisinde çalışır. Bu iletişim faaliyetleri, mahalle sakinlerinin taleplerinin iletilmesi ve çözüm yollarının bulunmasını sağlar:

Mülki amirlerle iş birliği: Kaymakamlık ve belediyelerle iş birliği içinde çalışan muhtarlar, mahalle halkının ihtiyaçlarını ve taleplerini bu kurumlara iletir. Örneğin, altyapı eksiklikleri, sosyal yardımlar ve eğitim projeleri gibi konularda mülki amirlerle düzenli toplantılar yaparlar.

Koordinasyon toplantıları: Muhtarlar, belediye başkanları, kaymakamlık temsilcileri ve diğer kamu kurumlarıyla yapılan koordinasyon toplantılarına katılarak mahallelerine yönelik hizmetlerin planlanmasına katkıda bulunur.

Afet durumlarında iletişim: Afet yönetimi süreçlerinde muhtarlar, yerel halkın ihtiyaçlarını afet yönetim merkezlerine iletir ve bu ihtiyaçların karşılanmasını takip eder. Özellikle kriz durumlarında etkili bir iletişim ağı oluştururlar (Yardak, 2024).

2.2.4. Denetim Faaliyetleri

Muhtarların doğrudan denetim yetkileri olmamakla birlikte, mahalledeki kamu hizmetlerinin işleyişine dair gözlemlerini yetkili mercilere ileterek dolaylı bir denetim işlevi yürüttükleri söylenebilir. Vatandaşlardan gelen şikayetleri toplamak, çözüm mercilerine iletmek ve sürecin takibini yapmak muhtarların yerel denetim mekanizması içindeki rolünü güçlendirmektedir.

Ayrıca, kırsal alanda tarım ve hayvancılıkla ilgili kamu yatırımlarının izlenmesi, orman alanlarının korunmasına katkı sağlanması gibi faaliyetlerde de sorumluluk sahibidirler. Muhtarlar, mahallede düzenin ve kamu hizmetlerinin etkin bir şekilde sağlanması için denetim faaliyetlerinde bulunur:

Kamu mallarının korunması: Mahallede bulunan kamu mallarının korunması ve bakımı muhtarların sorumluluk alanına girer. Örneğin, parklar, yollar ve kamu binalarının durumunu gözlemleyerek ilgili birimlere bildirimde bulunurlar.

Temizlik ve çevre denetimi: Mahallede çevre temizliği ve düzeninin sağlanmasına yönelik denetimler yapar. Atık yönetimi ve geri dönüşüm konularında farkındalık oluşturarak mahalle sakinlerini teşvik eder.

Güvenlik denetimleri: Kolluk kuvvetleriyle iş birliği yaparak mahalledeki güvenlik sorunlarının çözümüne katkıda bulunur. Özellikle suç oranının azaltılması ve toplumsal huzurun sağlanması için yerel düzeyde güvenlik denetimleri yürütürler (Yardak, 2024; Avşar, 2020).

2.3. Muhtarların Çalışma Koşulları

Muhtarların çalışma koşulları, görev tanımlarının genişliği ve sorumluluklarının niteliği nedeniyle hem fiziksel hem de zihinsel olarak yoğun bir çaba gerektirir.

Muhtarlık kurumu, kamusal görevin gerçekleştirilmesi sırasında muhtarların karşılaştığı yapısal, mali ve idari engeller, görevlerin etkin şekilde yürütülmesini zorlaştırmaktadır (Avşar, 2020; Balıkçılar , 2023).

2.3.1. Çalışma Alanları ve Temini

Muhtarlık binaları, çoğunlukla mahallelerde bulunan küçük ofislerden oluşmaktadır. Ancak bu ofislerin fiziksel altyapısı genellikle yetersizdir. Pek çok muhtarlıkta yeterli ısıtma, internet bağlantısı, bilgisayar ve yazıcı gibi temel teknolojik donanımlar bulunmamaktadır (Koç M. , 2018; Yalçinkaya, 2021). Özellikle kırsal bölgelerde muhtarlar, kendi imkanlarıyla donattıkları alanlarda görev yapmakta, belediyeden veya merkezi idareden yeterli teknik destek alamamaktadır.

Muhtarların temel çalışma alanları mahalle ve köylerdir. Görevlerini yerine getirirken kamu hizmetlerinin yerel düzeyde vatandaşlara ulaştırılması için çeşitli kaynaklara ve altyapıya ihtiyaç duyarlar.

Ofis alanları: Muhtarların görevlerini yürüttükleri yerler genellikle mahalle veya köylerdeki muhtarlık binalarıdır. Bu binaların fiziksel koşulları, muhtarların verimliliğini doğrudan etkiler. Ancak bazı bölgelerde bu binaların yetersiz olduğu, modern ofis ekipmanlarından yoksun olduğu görülmektedir (Aydın, 2023).

Teknolojik imkanlar: Dijitalleşmenin artmasıyla muhtarlıklar için bilgisayar, yazıcı ve internet gibi altyapılar temel ihtiyaç haline gelmiştir. Özellikle e-Devlet uygulamaları gibi

dijital sistemlerin etkin kullanımı, muhtarların hizmet sunumunu kolaylaştırmaktadır. Ancak, kırsal bölgelerde teknolojik altyapı eksiklikleri muhtarların çalışma koşullarını zorlaştırabilmektedir (Eren, 2020).

Kaynakların temini: Muhtarlar, belediyeler ve diğer kamu kurumları aracılığıyla gerekli kaynakların temin edilmesi için çaba göstermektedir. Bu kaynaklar arasında ofis malzemeleri, ulaşım araçları ve hizmet sunumunda kullanılacak diğer ekipmanlar yer alır (<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5393.pdf>, 2005).

2.3.2. Maaş Durumu

Muhtarlar, görevleri karşılığında devlet tarafından belirlenen sabit bir maaş alırlar. Muhtarlar, 2015 yılına kadar asgari ücretin altında bir maaşla görev yaparken, son düzenlemelerle birlikte 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamında olmasa da maaşları asgari ücret düzeyine yaklaştırılmıştır (Çağrı, 2021). Ancak, maaş tutarlarının yeterliliği konusunda farklı görüşler bulunmaktadır:

Yasal düzenleme: Muhtar maaşları, devlet bütçesinden ödenir ve düzenli olarak güncellenir. 2024 yılı itibarıyla muhtar maaşları, ortalama bir kamu görevlisinin maaşına denk gelmekle birlikte, görev alanlarının genişliği ve sorumluluklarının büyüklüğü göz önünde bulundurulduğunda yetersiz görülebilir.

Ek gelir imkanları: Muhtarların maaşlarının yanında ek gelir sağlayabilecekleri sınırlı olanaklar bulunmaktadır. Örneğin, bazı resmî belgelerin düzenlenmesi karşılığında alınan sembolik ücretler bu ek gelirler arasında yer alır (Kavalcı, 2024).

2.3.3. Mesai ve Çalışma Saatleri

Muhtarlık görevleri, yasal olarak belirli bir mesai saati ile sınırlandırılmamıştır. Uygulamada ise muhtarların görevleri haftanın yedi günü ve günün büyük kısmını kapsayacak şekilde sürmektedir (Balıkçılar, 2023; <https://www.icisleri.gov.tr>). Mahalle sakinlerinin talepleri, resmi evrak işlemleri, belediye veya kaymakamlıkla yazışmalar, yerinde inceleme ve danışmanlık gibi görevler, muhtarların gün boyu çalışmasını gerektirmektedir.

Muhtarları sabah 08:00 akşam 18:00 saatleri arasında muhtarlık binasında bulunmaya çalışırlar. Ancak mahalle dışı görevler, toplantılar ve yerinde hizmet gibi nedenlerle esnek

ve dağınık bir mesai düzenine sahip olduklarını göstermektedir (Avşar, 2020; Balıkçılar, 2023). Yalnızca muhtarlık gelirine bağlı kalmak, özellikle büyük mahallelerde geçim zorluklarına neden olmaktadır. Bu sebeple muhtarlar, bu görevi başka bir işte çalışarak sürdürmek zorunda kalmaktadır.

Muhtarların mesai saatleri, görev yaptıkları bölgenin ihtiyaçlarına ve taleplerine bağlı olarak değişiklik gösterebilir. Resmi olarak belirlenmiş çalışma saatleri olmamakla birlikte, muhtarlar genellikle esnek çalışma düzenine sahiptir.

Esnek çalışma düzeni: Muhtarlar, vatandaşların ihtiyaçlarına bağlı olarak günün her saatinde hizmet sunmak durumunda kalabilir. Özellikle acil durumlarda ve afet anlarında muhtarların mesai saati kavramı ortadan kalkar ve görev süreleri uzayabilir (Yardak, 2024).

Resmi çalışma günleri: Resmî tatillerde ve hafta sonlarında da görev yapabilen muhtarlar, bu dönemlerde özellikle sosyal yardım ve afet yönetimi gibi konularda aktif rol alır. Bu durum, muhtarların iş yükünü artıran önemli bir faktördür.

Sosyal hayat ve iş dengesi: Esnek çalışma düzeni nedeniyle muhtarların kişisel ve ailevi yaşamlarını iş hayatıyla dengelemekte zorlandıkları görülmektedir. Bu durum, özellikle kadın muhtarlar için daha belirgin bir sorun oluşturmaktadır (Kavalcı, 2024).

2.4. Muhtarların Yetki ve Sorumlulukları

Muhtarlık, Türkiye'nin yönetim sisteminde yer alan ilk yerel demokrasi örneklerinden biridir. Muhtarlar halk tarafından doğrudan seçilen, ancak devlet adına görev yapan özel statülü kamu görevlileridir.

1829'da İstanbul'da başlayan muhtarlık uygulaması, zamanla tüm ülkeye yayılmış ve hem köy hem de mahalle düzeyinde halkın temsilini üstlenen anayasal bir kurum haline gelmiştir (Çağrı, 2021).

2.4.1. Nüfus ve İkamet İşlemleri

Muhtarların temel yetki alanlarından biri, nüfus ve ikamet işlemleri ile ilgilidir. Bu bağlamda, muhtarların yetki ve sorumlulukları şunlardır:

İkametgâh belgesi düzenleme: Muhtarlar, vatandaşların ikametgâh belgelerini düzenleyerek bu belgelerin doğruluğunu onaylar. Ayrıca, adres değişikliklerinin zamanında nüfus müdürlüklerine bildirilmesini sağlarlar.

Nüfus kayıtlarının güncellenmesi: Mahallede yaşayan bireylerin doğum, ölüm, evlenme gibi medeni hallerindeki değişikliklerin kayıt altına alınmasına yardımcı olurlar.

Bu işlemler, devletin nüfus kayıt sisteminin güncel tutulmasını sağlar (Aydın, 2023).

2.4.2. Sosyal Yardımların Dağıtımı ve Toplumsal Destek

Muhtarlar yalnızca resmi görevleri yerine getirmekle kalmaz, aynı zamanda mahalledeki sosyal uyumu da sağlamakla sorumludur. İhtiyaç sahiplerinin tespiti, belediye ve sosyal yardımlaşma vakıflarına yönlendirilmesi, mahallede cenaze, düğün gibi sosyal olaylarda koordinasyon görevleri muhtarların başlıca sosyal sorumlulukları arasındadır (Köktürk, 2019).

Özellikle kırsal bölgelerde muhtarlar, hâlâ kanaat önderi statüsünde görülmekte ve mahalle içi anlaşmazlıkların çözümünde arabulucu olarak görev yapmaktadır (Çağrı, 2021). Bu görevler şunları içerir:

İhtiyaç sahiplerinin tespiti: Mahalledeki veya köydeki ihtiyaç sahibi bireylerin tespit edilmesi ve bu kişilerin ilgili sosyal yardım kurumlarına yönlendirilmesi muhtarların sorumlulukları arasındadır.

Yardım dağıtımı: Devlet tarafından sağlanan gıda, giysi ve diğer yardımların ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmasında aktif bir rol oynarlar. Bu süreç, toplumsal dayanışmayı güçlendiren bir unsur olarak da görülmektedir (Kavalcı, 2024; <https://www.icisleri.gov.tr>).

2.4.3. Kamu Düzeni ve Güvenlik

Muhtarlar, mahalledeki şüpheli kişileri bildirmek, yabancıların barınmasını izlemek, kayıp veya kaçak olayları hakkında bilgi vermek gibi güvenlik görevleri yürütürler. Mahalledeki terk edilmiş binalar, kamu güvenliğini tehdit eden durumlar hakkında da resmi mercilere bilgi aktarırlar (Avşar, 2020; Koç M. , 2018).

Muhtarlar, mahalle veya köyde kamu düzeninin sağlanmasına yönelik çalışmalarda bulunur. Bu kapsamda:

Kolluk kuvvetleriyle iş birliği: Güvenlik güçleri ile yakın iletişim halinde olan muhtarlar, mahallesinde meydana gelen güvenlik sorunlarını ilgili birimlere iletir. Ayrıca, asayişin sağlanması için mahalle sakinleriyle iş birliği yapar.

Arabuluculuk: Mahallede veya köyde çıkan ufak çaplı ihtilafların çözümünde arabuluculuk yaparak toplumsal barışı korumaya katkıda bulunurlar (Yardak, 2024; Yalçınkaya, 2021).

2.4.4. Resmi Evrak ve Seçim İşlemleri

Muhtarlar, resmi evrakların düzenlenmesi ve seçim süreçlerinin organize edilmesi gibi idari görevleri de yerine getirir:

Seçim listelerinin düzenlenmesi: Seçmen kütüklerinin hazırlanması ve ilan edilmesi muhtarların sorumluluklarındandır. Ayrıca, seçim dönemlerinde seçmenlere gerekli bilgilendirmeyi yaparlar.

Askerlik yoklamaları: Mahalledeki askerlik çağına gelmiş bireylerin yoklamalarını organize ederek bu bilgileri ilgili askeri birimlere iletirler (Aydın, 2023).

2.4.5. Afet ve Acil Durum Yönetimi

Muhtarlar, afet ve acil durumlarda toplumun korunmasında önemli bir rol üstlenir:

Kriz yönetimi: Afet durumlarında yerel halk ile afet müdahale ekipleri arasında köprü görevi görerek koordinasyon sağlarlar. Özellikle acil durumlarda halkın tahliyesi, yardım organizasyonu gibi konulara destek olurlar.

Mahalle afet planlaması: Muhtarlar, mahalle düzeyinde afet risklerini azaltmaya yönelik planlamalar yapar ve afet bilinçlendirme çalışmalarında yer alır (Yardak, 2024; <https://www.muhtarlarkonfederasyonu.org.tr>).

2.4.6. Toplumsal ve Çevresel Sorumluluklar

Muhtarların bir diğer önemli sorumluluk alanı ise toplumsal hizmetler ve çevre düzenlemesiyle ilgilidir:

Çevre temizliği: Mahalle veya köyde temizlik çalışmalarını organize eder ve bu konuda farkındalık oluşturur.

Toplumsal etkinlikler: Kültürel ve sosyal etkinliklerin düzenlenmesinde liderlik yapar.

Örneğin, mahalle günleri veya yardım kampanyaları organize ederler.

2.5. Muhtarların Karşılaştığı Sorunlar

Türkiye’de muhtarlık kurumu, 19. yüzyıldan bu yana halkın yönetime katılımını sağlayan en yaygın temsil mekanizması olarak varlığını sürdürmektedir. Seçimle iş başına gelen muhtarlar, yerel halkın ihtiyaçlarını kamu kurumlarına ileten, belge düzenleyen ve mahalle-köy düzeyinde kamu hizmetlerinin uygulanmasına katkı sunan kişiler olarak tanımlanır (Balıkçılar , 2023). Ancak, görevlerini yerine getirirken çeşitli ekonomik, yönetsel, seçim süreci ve siyasi sorunlarla karşılaşmaktadırlar.

2.5.1. Ekonomik Sorunlar

Muhtarların en yaygın ve sürekli dile getirdikleri sorunların başında ekonomik yetersizlikler gelmektedir. 2023 yılı itibarıyla muhtar maaşları net asgari ücret civarında olup, bu maaş içinden sosyal güvenlik primleri de kesilmektedir. Ayrıca resmi görevlerini yerine getirirken ihtiyaç duydukları kırtasiye, ofis malzemeleri, internet erişimi ve ulaşım giderleri için herhangi bir bütçe ödeneği bulunmamaktadır (Avşar, 2020).

Muhtarlık kurumunun sadece “maaş karşılığı belge düzenleyen” bir yapıya dönüştüğünü ve ekonomik imkanların yetersizliği nedeniyle birçok muhtarın görevlerini sürdürebilmek için başka bir işte çalışmak zorunda kaldığını belirtmiştir. Ofis giderlerinin çoğunlukla kişisel bütçelerden karşılanıyor olması, kamu hizmetinin gönüllülükle yürütüldüğü bir yapıya dönüşmesine neden olmaktadır (<https://www.icisleri.gov.tr>; Şahin B. , 2019).

Muhtarların ekonomik sorunları, görevlerini etkin bir şekilde yerine getirmelerini zorlaştıran en önemli unsurlardan biridir maaş yetersizliğidir. Muhtarların maaşları devlet bütçesinden sağlanmakta olup sabit bir miktara dayanmaktadır. Ancak, maaş miktarının görev alanlarının genişliği ve harcadıkları emek göz önüne alındığında yetersiz kaldığı belirtilmektedir. Özellikle kırsal bölgelerde görev yapan muhtarlar, ek gelir kaynaklarına sahip olmadıkları için ekonomik sıkıntılar yaşayabilmektedir (Aydın, 2023; Akpınar, 2017, s. 99-110).

Ofis ve ekipman eksikliğini muhtarların, çalışma ofislerinin bakım ve onarımı için yeterli maddi destek alamadığı görülmektedir. Bu durum, muhtarların hizmet sunumunu olumsuz etkilemektedir.

Ulaşım giderleri de muhtarlıkların yine başka bir sorunudur. Özellikle kırsal bölgelerde, muhtarların ulaşım masrafları önemli bir yük oluşturmaktadır. Belediyelerden ve ilgili kamu kurumlarından bu konuda destek alınamaması ekonomik baskıyı artırmaktadır.

2.5.2. Yönetsel Sorunlar

Muhtarlar ne tam anlamıyla bir yerel yönetim birimi olarak kabul edilmekte, ne de klasik kamu kurumlarının hiyerarşisine dahil edilmektedir. Bu durum, yönetsel anlamda ciddi belirsizlikler doğurmaktadır. Özellikle 6360 sayılı yasa ile köylerin mahalleye dönüştürülmesi sonucu köy muhtarlarının daha önce sahip oldukları birçok yetki ortadan kaldırılmış, mahalle muhtarları gibi yalnızca bildirim ve belge düzenleme görevleriyle sınırlandırılmışlardır (Koç M. , 2018).

Muhtarların karar alma süreçlerine dahil edilmemesinin ve bütçe kullanım haklarının olmamasının, mahalle ihtiyaçlarının planlanmasında ciddi kopukluklar yarattığını vurgulamaktadır. Muhtarlar birçok konuda sorumluluk yüklenmelerine rağmen, bu görevleri yerine getirecek idari ve kurumsal araçlardan yoksundurlar. Muhtarların yönetsel anlamda karşılaştıkları sorunlar, görevlerini etkin bir şekilde yerine getirmelerini engelleyebilmektedir (Balıkçılar , 2023):

Yetki sınırlarının belirsizliği: Muhtarların yetkilerinin net bir şekilde tanımlanmaması, görev çatışmalarına ve koordinasyon eksikliklerine yol açmaktadır. Özellikle belediye ve diğer kamu kurumlarıyla olan iş birliği süreçlerinde sorunlar yaşanmaktadır (Yardak, 2024).

Personel ve kaynak yetersizliği: Muhtarlar, genellikle yeterli personel desteğinden yoksundur. Tüm idari işlerin tek başına yürütülmesi, muhtarların iş yükünü artırmaktadır.

Eğitim eksikliği: Muhtarların, görevlerini daha etkin bir şekilde yerine getirebilmeleri için mesleki eğitime ihtiyaç duyduğu görülmektedir. Ancak, bu alandaki eğitim programlarının sınırlı olması, bilgi ve beceri eksikliğine neden olmaktadır.

2.5.3. Seçim Süreci

Muhtar seçimleri, genel seçimlerin aksine siyasi partiler tarafından desteklenmeden, bireysel adaylık temeline dayalı olarak yürütülmektedir. Bu durum, demokratik açıdan olumlu bir uygulama gibi görünse de seçim sürecinde birçok zorluk yaratmaktadır. Örneğin; adayların kampanya faaliyetlerini kendi imkanlarıyla yürütmek zorunda kalmaları, ekonomik gücü yüksek kişilerin öne çıkmasına neden olmaktadır (Yalçınkaya, 2021).

Bazı bölgelerde seçimlerin mahalli baskı, aile-aşiret ilişkileri ve yerel çıkar ağları üzerinden şekillendiğini ve bu durumun muhtar adaylarının liyakat esasına göre değil, sosyal ilişkiler ağına bağlı olarak belirlendiğini tespit etmiştir (Çağrı, 2021). Ayrıca seçim sürecine ilişkin mevzuatın dağınık ve yetersiz olması, seçim sonrası görev devirlerinde sorunlar yaşanmasına neden olmaktadır.

Muhtarlar, doğrudan halk tarafından seçilmektedir. Ancak, seçim süreci ile ilgili bazı zorluklar yaşanmaktadır. Bu zorluklar seçim ön hazırlıkları düzenlenirken yapılan seçim maliyetleridir. Muhtar adaylarının seçim kampanyası sırasında yaptığı harcamalar, ekonomik yük oluşturmaktadır. Adayların büyük bir kısmı bu harcamaları kişisel bütçelerinden karşılamak zorunda kalmaktadır (<https://www.muhtarlarkonfederasyonu.org.tr>).

Muhtarlık seçimlerinde, aday sayısının fazla olması, seçim sürecinde yoğun bir rekabet ortamı yaratmaktadır. Bu durum, bazı bölgelerde seçim kampanyalarının gerilimli geçmesine neden olabilmektedir.

Yine seçim çalışmaları ve seçim zamanında seçmenlerin muhtar adaylarının yetkinliklerini ve programları hakkında yeterince bilgi sahibi olmaması, seçim sürecinin adil ve şeffaf bir şekilde yürütülmesini zorlaştırmaktadır (Kavalcı, 2024). Muhtar seçimleri, özellikle Türkiye'de neden bu kadar sert, çekişmeli ve zaman zaman gergin geçer sorusunun birkaç temel cevabı vardır.

İşte başlıca nedenler:

1. Seçim Alanı Dardır, Rekabet Yüksek

Muhtar seçimleri mahalle veya köy düzeyinde yapılır. Bu da adayların birbirini çok iyi tanıdığı, çoğu zaman akraba, komşu veya eski arkadaş oldukları anlamına gelir. Bu yakın ilişkiler, seçim sürecinde kişisel rekabeti ve gerginliği artırır.

2. Siyasi Parti Desteği Olmadan Bireysel Mücadele Verilir

Muhtar adayları genellikle bağımsızdır, arkasında siyasi parti desteği yoktur. Bu nedenle seçim sürecinde tamamen kendi çevresine, akrabalarına ve mahalle ilişkilerine dayanmak zorundadır. Bu da rekabeti birebir kişiselleştirir.

3. Seçmenin Sayısı Az, Her Oy Kıymetli

Mahalle veya köy gibi küçük yerlerde bazen 10-20 oy farkı seçimin kaderini belirler. Bu da her bireyin ikna edilmesini çok daha önemli hale getirir. Bu yüzden propaganda daha sert, iddialı ve hatta zaman zaman kırılcı olabilir.

4. Mahalle İçindeki İtibar Meselesidir

Muhtarlık, sadece bir görev değil aynı zamanda mahallenin büyüğü, sözü dinleneni, itibar sahibi kişisi olma anlamı taşır. Bu yüzden birçok aday için bu seçimler sadece bir görev kazanma yarışı değil, aynı zamanda saygınlık mücadelesidir.

5. Akrabalık ve Sosyal Ayrışmalar Seçime Yansır

Aynı mahallede yaşayan farklı aileler ya da sülaleler arasındaki geçmişten gelen kırgınlıklar veya rekabetler bu seçimlerde su yüzüne çıkar. Bu da seçimlerin bazen adeta bir “sülale savaşı” gibi geçmesine sebep olur.

6. Muhtarın Rolü Küçümsense de Etkilidir

Resmî yetkileri sınırlı olsa da muhtarlar, sosyal yardımlardan imar işlerine, okul-kamu kurumu ilişkilerinden mahallenin sorunlarının çözümüne kadar birçok alanda aktif rol oynar. Bu da göreve gelen kişinin etki gücü kazanmasını sağlar. Bu güç için de mücadele sertleşebilir (Alada, 2008, s. 66-70).

2.5.4. Siyasi Sorunlar

Muhtarlık kurumu yapısı gereği tarafsız olması gereken bir yerel yönetim aracıdır. Ancak pratikte, özellikle merkezi idareyle ilişki kurma ve kamu kaynaklarına erişim bağlamında siyasi etkiler altında kalabilmektedir. Bazı muhtarların yerel ya da ulusal siyasetçilerin desteğiyle görevde kalmaları veya taleplerinin siyasi yakınlık derecesine göre karşılanması, kurumsal tarafsızlığı tehdit etmektedir (Köktürk, 2019; Şahin B. , 2019).

Bu durum, hem muhtarların halk nezdindeki güvenilirliğini zedelemekte hem de mahalle hizmetlerinin eşit ve adil dağıtımını engelleyebilmektedir. Muhtarların görevleri sırasında siyasi kutuplaşmalara maruz kalması, mahallenin tüm kesimlerine eşit hizmet sunma kapasitesini sınırlandırmaktadır (Avşar, 2020; Yalçınkaya, 2021).

Muhtarlar, görevlerini yerine getirirken çeşitli siyasi sorunlarla da karşılaşmaktadır:

Parti bağımsızlığı sorunu: Muhtarların yasal olarak siyasi partilerden bağımsız olması gerekirken, bazı durumlarda siyasi baskılarla karşılaştıkları görülmektedir. Bu durum, muhtarların tarafsızlıklarını korumasını zorlaştırmaktadır.

Yerel siyasetin etkisi: Muhtarların görev alanlarında yerel siyasetçilerin etkisi, hizmet sunumunda engelleyici bir faktör olabilmektedir. Bazı muhtarlar, yerel yönetimlerden yeterli desteği alamadıklarını ifade etmektedir.

Afet ve kriz durumlarında baskı: Özellikle afet ve kriz durumlarında, siyasi çekişmeler muhtarların görevlerini etkili bir şekilde yerine getirmesine engel olabilmektedir. Bu durum, muhtarların toplum nezdindeki itibarını da olumsuz yönde etkileyebilir (Yardak, 2024; Avşar, 2020).

3. BÖLÜM: ARAŞTIRMA

3.1. Araştırmanın Metodolojisi

Yönetim kurumları, toplumu oluşturan bireylerin ortak yaşam alanlarında karşılaştıkları sorunları çözmek ve yaşam kalitesini artırmak üzere organize edilen yapılardır. Bu kurumlar, bireylerin özel ihtiyaçlarına yönelik değil yönettikleri toplumun ihtiyaçlarına yönelik hareket ederler. Özellikle yerel yönetimlerin en temeli olan muhtarlıklar, günlük yaşamlarındaki altyapı, ulaşım, çevre düzenlemesi gibi sorunlardan direk etkilenen insanların bu sorunlarının ortadan kaldırılmasında önemli bir yere sahiptirler.

Muhtarların belirtilen bu sorunların çözümü için neler yaptıkları, yerel yönetim zincirine göre bir üst yönetim ile bu sorunları nasıl çözdükleri gibi soru başlıklarını içeren bir araştırma yapıldı.

3.2. Araştırmanın Amacı

Muhtarlar yalnızca yerel yönetimlerin idari kademelerinde görev alan temsilciler olarak değil, aynı zamanda belediyelerle vatandaşlar arasındaki etkileşimde önemli bir iletişim kanalı olarak da değerlendirilmektedir. Bu açıdan bakıldığında, mahalle düzeyinde kamuoyuyla ilişkilerin yönetiminde muhtarların aktif rol üstlendiği söylenebilir. Belediyelerin hizmetlerinin halka ulaştırılması, yerel ihtiyaçların toplanarak belediyeye iletilmesi ve halkın beklentilerinin yönetime yansıtılması süreçlerinde muhtarların etkinliği dikkat çekmektedir (<https://www.muhtarlarkonfederasyonu.org.tr>).

Bu çerçevede, muhtarların halkla ilişkiler işlevi açısından nasıl bir konumda yer aldığı, yerel yönetim politikalarının uygulama süreçlerine nasıl dâhil oldukları ve bu sürecin belediye-muhtar-halk arasında nasıl bir iletişim ağı oluşturduğu önemlidir. Ayrıca, muhtarların belediyelere yönelik algıları, kurumsal iş birliğinin düzeyi ve karşılaştıkları bazı sorunların da bu ilişkinin niteliğini doğrudan etkilediği görülmektedir (<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5442.pdf>, 1949).

Bu tez, Kocaeli ili İzmit ilçesinde bulunan 12'si kadın 90'ı erkek olan 102 muhtarlık kurumunun yerel yönetimlerdeki rolünü ve karşılaştığı sorunları incelemeyi amaçlamaktadır.

3.3. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma yöntemi olarak alan çalışması yapıldı, veri toplama yöntemi olarak anket çalışması yapılmıştır. Bu anket çalışması birebir görüşme ile yapıp sohbet şeklinde gerçekleştirilmiştir. İki kısımdan oluşan bu anket çalışmasında ilk kısımda genel bilgiler ve teknolojik bazı bilgiler sorulmuştur. İkinci kısımda ise muhtarlık görevi hakkında genel sorular hazırlanmıştır.

3.4. Araştırmanın Veri Toplama Araçları

Anket çalışması için önceden hazırlanan sorular Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Etik Kurul onayı alındıktan sonra uygulanmaya başlanmıştır. Verilerin toplanmasında sorulan sorulara uygun ve içten cevaplar verilmesi istenmiş olup, imza ve iletişim bilgilerinin paylaşımı için izin istenmiştir.

Görüşme sırasında sorulan sorular muhtarın davranışı, tutumu ve görüşlerinin neden ve niçinlerini öğrenmek amacıyla sorulmuştur. Anket sorularına cevap veren kişiler çalışmaya katılan veya orada bulunan kişiler tarafından yönlendirilmesine izin verilmemiştir.

Daha önceden belirtilen 102 mahalle muhtarı olduğu belirtilmiştir. Ancak bu sayının, muhtarların müsait olamama sebeplerinden dolayı tamamı ziyaret edilememiştir.

3.5. Araştırmanın Örneklemi

Çalışma Kocaeli ili İzmit ilçesinde yapılmıştır.

Çalışmanın örneklemini İzmit ilçesinde 52 şehir merkezinde ve 50 köy merkezinde olan mahallelerde görev yapan mahalle muhtarlarından oluşmuştur. Bu muhtarlıkların içinde 12 kadın muhtarımızdan oluşmaktadır. 20 si köy 20 si şehir merkezinde olmak üzere toplamda 40 muhtarlık örneklem olarak seçilmiştir. Hazırlanan anket soruları hem merkez hem de köylerde görev yapan muhtarlara aynı şekilde sorulmuştur.

3.6. Bulgular ve Analiz

Aşağıda belirtilen anket çalışması için hazırlanan sorulardır. İzmit İlçesi'ndeki 102 mahalle muhtarından 40 tanesi ile birebir görüşmeler yapılmıştır. Muhtarların verdiği cevaplar doğrultusunda elde edilen veriler grafiksel olarak gösterilmiştir.

Cinsiyetiniz	☐	Kadın	☐	Erkek
Yaşınız				
Eğitim durumunuz				
Mesleğiniz				
Çalışma yılınız				
Memleketiniz				

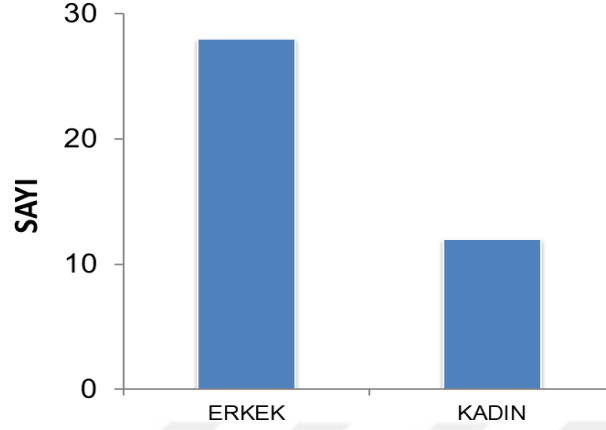
	Evet	Kısmen	Hayır
Bilgisayar kullanabiliyorum.			
Microsoft Office programlarını kullanabiliyorum.			
Yabancı dilim var.			
Sosyal medya kullanıyorum.			
Muhtar olma sürecinde eğitim veya programa katıldınız mı			
İnsan ilişkileri konusunda başarılı olduğumu düşünüyorum.			
Lider özelliğimin olduğunu düşünüyorum.			
Sorun çözme ve risk yönetme becerimin olduğunu düşünüyorum.			
Kendimi geliştirmek için çaba harcıyorum.			
Bana gelen taleplerin çoğunu kişisel ilişki ve becerilerimle			

Muhtar olmaya nasıl karar verdiniz	
Muhtar olma nedeniniz nedir	
Muhtarlıkta kaçınıcı döneminiz	
Muhtar olduğunuz bölgede kaç yıldır yaşıyorsunuz	
Muhtarlığa seçilme sürecinizi anlatınız.	
Muhtar olarak yaptığınız faaliyetleri sayınız. (en sık yaptığınızdan başlayarak)	

Muhtar olarak karşılaştığınız sorunları sayınız. (en önemlisinden başlayarak)	
Muhtarlığı nasıl tanımlarsınız?	
Muhtar olarak en önemli hedefiniz nedir?	
Size gelen talepler nelerdir?	
Muhtar olarak yetkileriniz ve sorumluluklarınız nelerdir?	
Muhtar olarak sorumluluklarınızı yerine getirmede en fazla kiminle/kimlerler görüşüyorsunuz?	
Hangi sıklıkla toplumla görüşüyorsunuz?	
Talepleri karşılamada en fazla hangi mülki amir ile görüşüyorsunuz?	
Seçim sürecinde neler yapmayı vaat ettiniz, bunlardan hangilerini gerçekleştirebildiniz?	
Seçim sürecindeki ve şu anda siyasetler ile durumunuz nasıl?	
E-devlet uygulaması ve dijitalleşmenin muhtarlık üzerindeki etkisin ne olduğunu düşünüyorsunuz?	
Gelir ve harcama durumunuzu değerlendirebilir misiniz?	
Bölgenizdeki muhtarlarla ne sıklıkta bir araya geliyorsunuz, birlikte çalışmalar yapıyor musunuz?	
Bölgenizde tanınıyor musunuz, bunun için ne yapıyorsunuz, hangi sosyal ortamlarda bulunuyorsunuz?	
Taleplerinizin karşılanması/karşılanmaması hakkında ne düşünüyorsunuz?	
Muhtarlık statüsünün geliştirilmesi ve muhtarların sorunlarının çözümü için ne önerirsiniz?	

TARİH	:
MUHTAR AD SOYAD	:
MAHALLESİ	:
TELEFON NO	:

-Katılımcı muhtarların “**Cinsiyetiniz**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

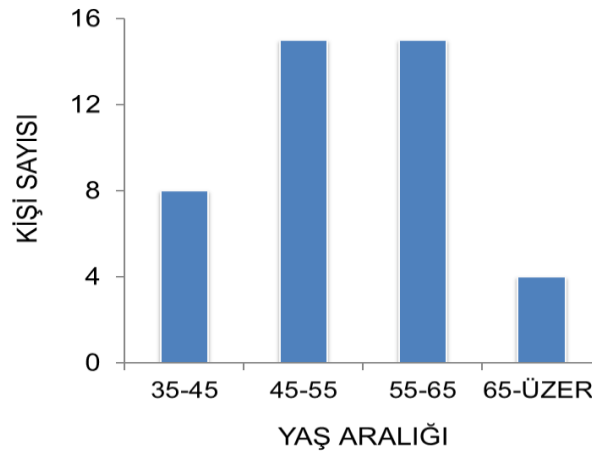
Grafik 1: Katılımcı Muhtarların “**Cinsiyetiniz?**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

İzmit ilçesinde toplamda 102 muhtar bulunmaktadır. Bu muhtarların 12 si kadın muhtarlardan oluşmaktadır. Araştırmamızda kadın muhtarlarımızın tamamı ile birebir görüşme yapılmıştır.

-Katılımcı muhtarların “**Yaşınız**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

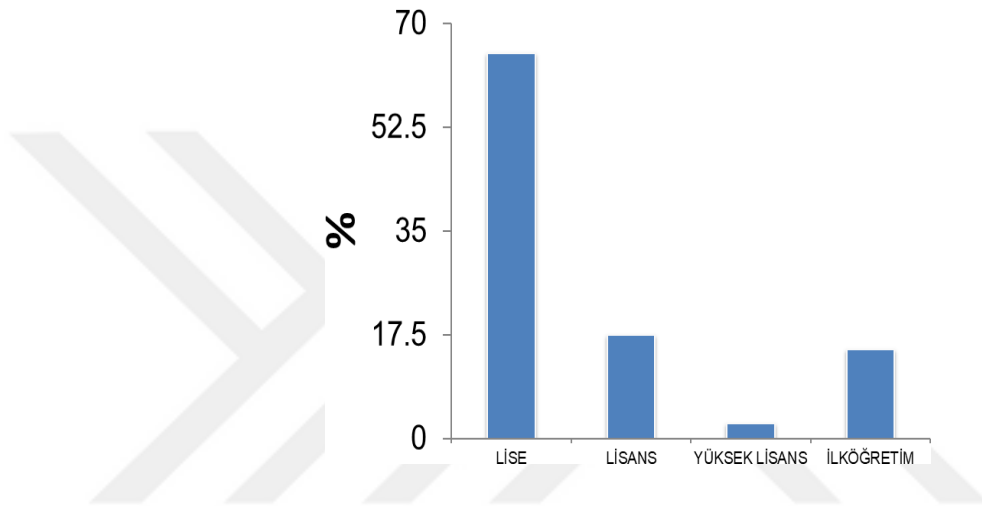
Grafik 2: Katılımcı Muhtarların “**Yaşınız?**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Kadın muhtarlarımızdan 35-45 arası 1 muhtarımız, 45-55 yaş arasında 6 muhtarımız, 55-65 yaş arsında olan muhtarlarımız 4 kişi, 65 yaş üstü muhtarımızda 1 kişidir. En genç muhtarımız 38 yaşında o da erkektir. Burdan şunu gözlemleyebiliyoruz; muhtarlarımız EYT'nin de çıkmasından dolayı genel itibari ile emekli olup boş kalmaktansa mahalleme hizmet edeyim diyerek yola çıkmışlar ve muhtarlığa seçilmişlerdir.

-Katılımcı muhtarların “**Eğitim durumunuz**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

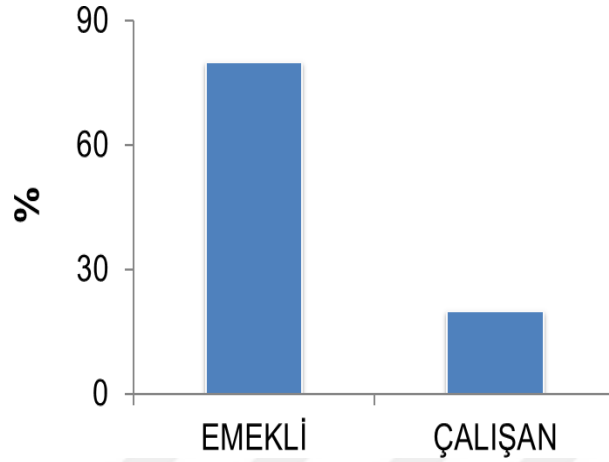

Grafik 3: Katılımcı Muhtarların “**Eğitim Durumunuz?**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Muhtarlarımızın çoğunluğu lise mezunudur. Yüksek lisans mezunu 1 muhtarımız bulunmaktadır. Kendiside İşletme Fakültesi'nde yüksek lisansını yapmıştır. Lisans mezunu muhtarlarımızdan açıköğretimden mezun olan 2 muhtarımız bulunmaktadır. Diğerleri ilköğretim mezunudur. Muhtarlarımızın lisans mezununun daha çok sayıda olması muhtarlıklarda kalitenin artmasını sağlayacaktır. Ancak muhtarlıkların gelir seviyesinin düşük olmasından dolayı muhtar adaylarımız maalesef lisans mezunu olanlar tarafından çok tercih edilmemektedir. Buda muhtarlarımızın eğitim seviyesinin istenen düzeyde olmasını sağlayamamaktadır. Benim fikrim; muhtarlıklarda da en az lise mezunu şartı getirilmelidir.

-Katılımcı muhtarların “**Mesleğiniz?**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 4: Katılımcı Muhtarların “**Mesleğiniz?**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

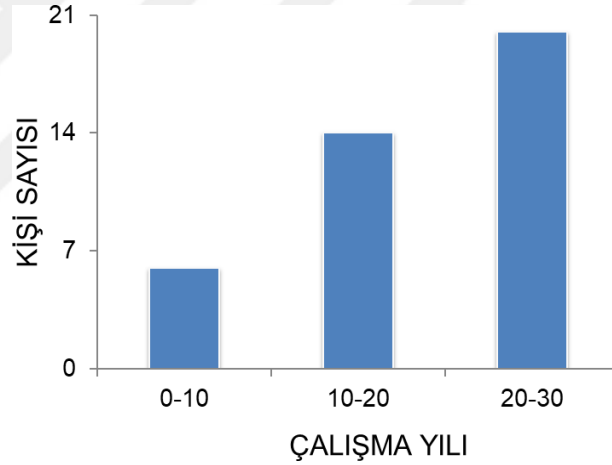
Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Muhtarlarımızın meslek kriterini iki aşamada belirledik, Çalışan ve emekli olarak. Çalışan muhtarlarımızın bazıları belediye kurumunda çalışırken bazıları da özel sektörde çalışmaktadır. Çalışan grubun içine kendi işini yapan muhtarlarımızda eklenmiştir. Muhtarlarımızın %30 u 50 yaşın altında olduğu için çalışan kısmı azdır, EYT yasasından sonra da emekli sayısı artmıştır. Muhtar adayları da genel de emekli olduktan sonra aday olduğu için emekli oranı yüksektir. Bu bir yandan hizmet açısından faydalıdır. Çünkü muhtarların gelirleri düşük olduğundan dolayı emekli olmayan muhtarlarımız ek iş yapmak zorunda kalmaktadır, bu da muhtarlarımızın verimliliğini düşürmektedir. Emekli olan muhtarlarımız gününü muhtarlıklarda ya da muhtarlık bölgesinde geçirdiği için hem eksiklerin tespitinde hem de yapılacak işlerin takibinde birebir takip etme konusunda aktif olarak rol almaktadırlar.

Muhtarlıklarımızın daha fazla aktif olarak görev yapması çalışıp çalışmamasına göre de farklılıklar göstermektedir. Muhtarların daha aktif olarak görev yapmasını bekliyor isek muhtarların kesinlikle ek iş yapması ve çalışması yasal olarak yasaklanmalıdır. Özellikle köyler bölgesinde görev yapan muhtarlarımızın çoğu emlakçılığı meslek olarak yapmaya başlamış ve muhtarlığın avantajlarını da kullanarak kendilerine gelir kapısı sağlamışlardır.

Bundan dolayıdır ki muhtarların, muhtarlık haricinde çalışması ve ek iş yapmaları yasal olarak yasaklanmalıdır. Özellikle de belediye bünyesinde çalışan muhtarlarımız çalıştıkları belediyenin görüşünü sahiplenmek zorunda kalıyor bu da muhtarların bağımsızlığına leke sürmektedir. Bunu İzmit belediyesinde net olarak gördük. İzmit belediyesinde çalışan farklı görüşteki muhtarı belediye başkanı işe gelmiyor diye işten çıkarınca farklı görüşe sahip olan Kocaeli Büyük Şehir belediyesi o muhtarımızı işe almıştır. Burada da görüyoruz ki eğer bir muhtar belediye de çalışıyor ise ya çalıştığı kuruma gidip çalışmıyor ya da muhtarın yapması gereken görevlerini yerine getirmek için muhtarlık bölgesine ve muhtarlığa gidemiyor. Onun için Muhtarların çalışması muhtarlar açısından olduğu gibi vatandaş, mahalleli için verimlilik açısından faydalı olmamaktadır.

-Katılımcı muhtarların “Çalışma yılınız” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

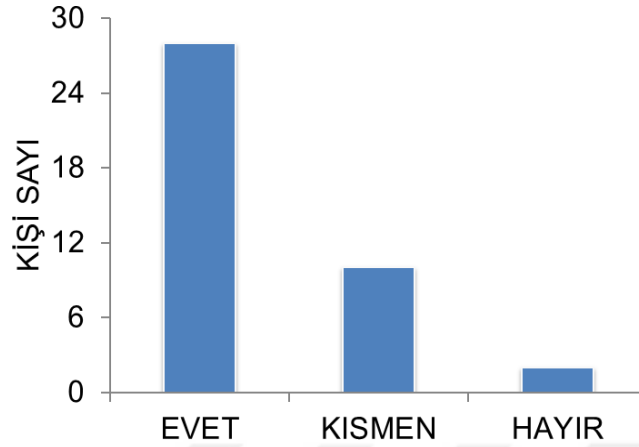

Grafik 5: Katılımcı Muhtarların “Çalışma Yılınız?” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Muhtarlarımızın çalışma yıllarında 0-10 yıl arasındaki çalışma yılındaki muhtarlarımızın muhtarlık görevine başlamasından dolayı işe başlama yılı olarak belirlenmiştir.

-Katılımcı muhtarların “**Bilgisayar kullanabiliyorum.**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

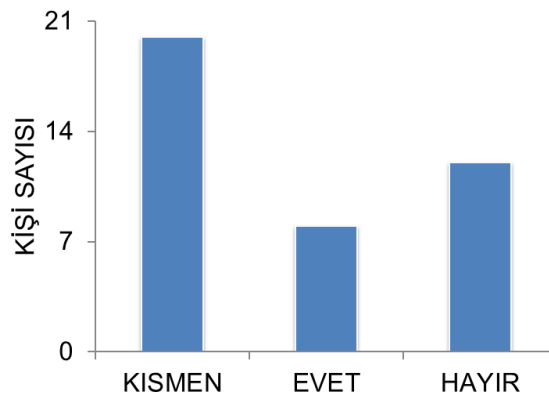

Grafik 6: Katılımcı Muhtarların “**Bilgisayar Kullanabiliyorum.**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bilgisayar kullanma kriteri olarak bilgisayar da en ufak işini bile yapabiliyor ise bilgisayar kullanabiliyor olarak değerlendirilmiştir. Muhtarlarımız genelde sosyal medyayı aktif kullandıklarından dolayı bilgisayar kullanıyorum olarak değerlendirilmiştir. Bilgisayar kullanmasını bilmeyen 2 muhtarımız vardır. Daha önce de değindiğimiz gibi muhtarlarımızın eğitim seviyelerinin yüksek olması, muhtarlarımızın yetkinliklerinin de yüksek olmasını sağlayacaktır.

-Katılımcı muhtarların “**Microsoft Office programlarını kullanabiliyorum.**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

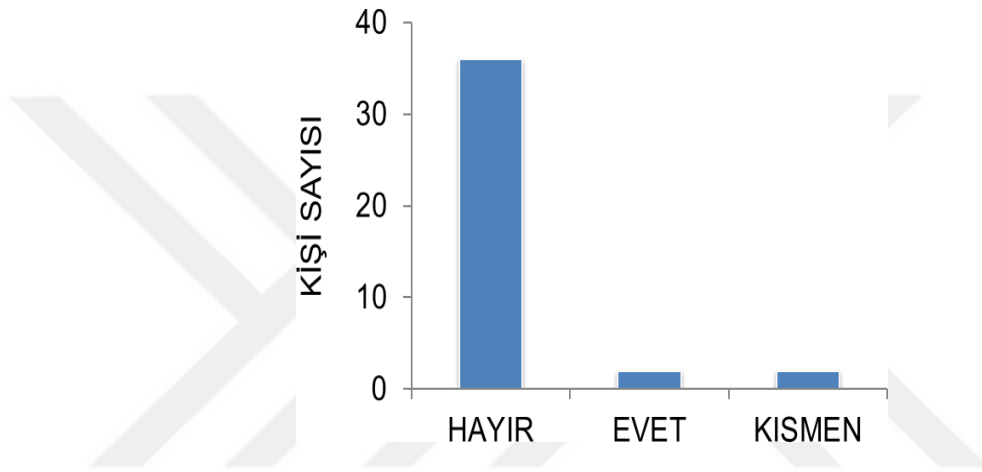

Grafik 7: Katılımcı Muhtarların “**Microsoft Office Programlarını Kullanabiliyorum.**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Muhtarlarımızın Microsoft Office programlarını kullanma kriteri olarak “Excell” ya da “Word” programlarından ikisini aynı anda kullanabiliyor ise “Evet” olarak değerlendirilmiş herhangi birini kullanabiliyor ise kısmen olarak değerlendirilmiştir. Her ikisini de kullanamıyor ise hayır olarak değerlendirmeye alınmıştır.

-Katılımcı muhtarların “**Yabancı dilim var.**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

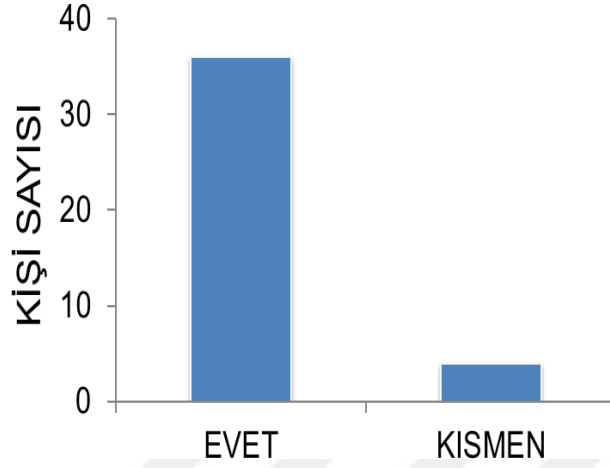

Grafik 8: Katılımcı Muhtarların “**Yabancı Dilim Var.**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Muhtarların verdiği yabancı dil için cevapta Gürcüce de yabancı dil olarak dikkate alınmıştır. Bundan dolayı 1 muhtarımız Gürcüce ye “Evet” cevabı vermiştir.

-Katılımcı muhtarların “**Sosyal medya kullanıyorum.**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

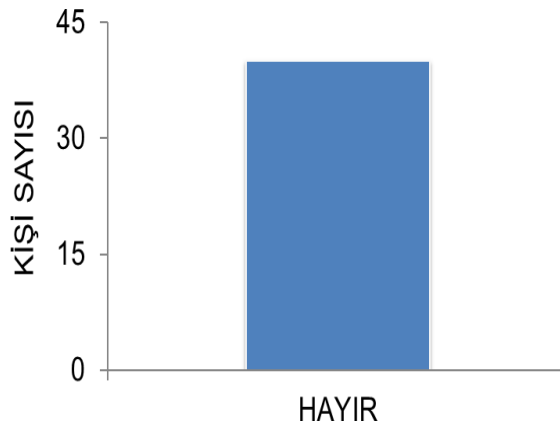

Grafik 9: Katılımcı Muhtarların “**Sosyal Medya Kullanıyorum.**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Muhtarlarımızın 38’i sosyal medyayı aktif olarak kullanmaktadır. Sosyal medya olarak Instagram, Facebook, Twitter (X)’dan herhangi birini kullanıyor ise evet olarak değerlendirilmiştir. Muhtarlarımız Instagram ve facebook’u aktif olarak kullanıyorlar ancak Twitter (X) ‘i kullanan muhtar sayımız oldukça düşüktür.

-Katılımcı muhtarların “**Muhtar olma sürecinde eğitim veya programa katıldınız mı?**”a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

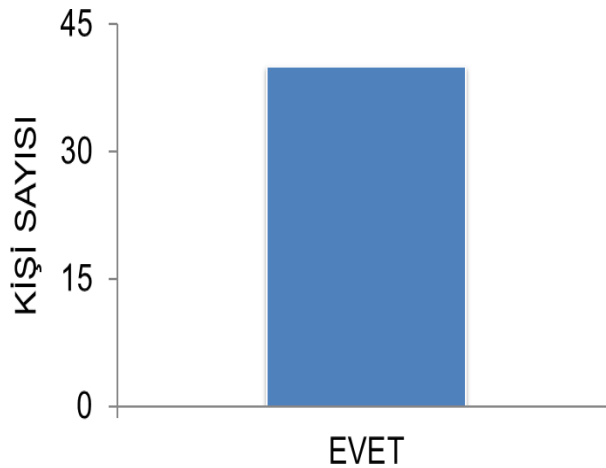

Grafik 10: Katılımcı Muhtarların “**Muhtar Olma Sürecinde Eğitim Veya Programa Katıldınız Mı?**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Muhtarlarımız aday olmadan önceki süreçte herhangi bir eğitime katılmamışlardır. Ancak esas olan muhtar olduktan sonra eğitimlere katılmaları gerekmektedir. Bu eğitimler için; bilgisayar kullanımı, iletişim beceri teknikleri, koçluk, hitabet sanatı, kişisel gelişim üzerine diğer eğitimleri almaları muhtarlarımızın daha iyi hizmet etmeleri konusunda yardımcı olacaktır. Yukarıdaki bilgiler ışığında da muhtarlarımızın kendilerini geliştirecekleri çok alan bulunmaktadır. Bunların en başında muhtarlarımızın genel olarak işlerini yürütmelerinde en çok lazım olan şey bilgisayar bilgisidir, bundan dolayı tüm muhtarlarımızın seçimden önce veya seçildikten sonra bilgisayar ile ilgili eğitimleri almaları kendileri açısından ve gelen vatandaşlarımızın işlerinin aksamaması ve hızlı yapılması açısından önemlidir. Muhtarlarımız yerel yönetimin entemel birimi oldukları için halk ile ilk iletişim kuran ve onları dinleyen kişidir. Bundan dolayıdır ki muhtarlarımızın iletişim becerileri ile ilgili eğitim almaları ve bu konuda kendilerini geliştirmeleri çok önemlidir. Muhtarlarımız sadece vatandaşımız ile değil kamu kurumları ile de devamlı iletişim halindedir, mahalleye hizmet götürülmesi için kamu kurumları ile iletişim halinde olan bir muhtarın iyi iletişim kuramadığını da mahallesine gidecek hizmetlerin aksamasına veya hiç gitmemesine de sebep olacağı muhakkaktır. Bu bakımdan muhtarlarımızın iletişim alanının da kendilerini geliştirmeleri çok önemlidir.

-Katılımcı muhtarların “İnsan ilişkileri konusunda başarılı olduğumu düşünüyorum.”a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

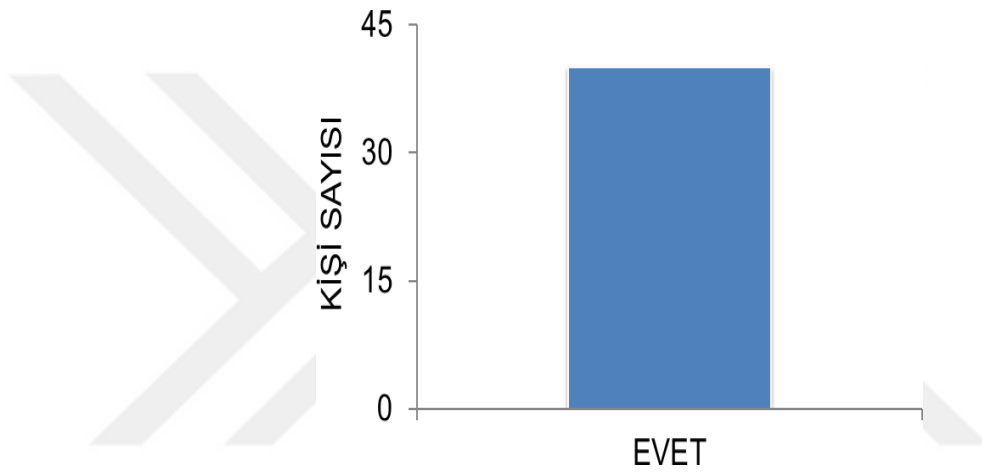

Grafik 11: Katılımcı Muhtarların “İnsan İlişkileri Konusunda Başarılı Olduğumu Düşünüyorum.” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Muhtarlarımızın insan ilişkileri konusunda başarılı mısınız sorusuna tamamının evet demesinin nedenleri arasında “Başarılı olmasam zaten muhtar seçilmezdim”, “İnsan ilişkilerim iyi ki sorunları çözüyorum”, “İnsan ilişkileri iyi olmayan muhtar olamaz” gibi cevaplar vererek insan ilişkileri konusunda kendilerinin başarılı bir muhtar olduğunu beyan etmişlerdir.

-Katılımcı muhtarların “**Lider özelliğimin olduğunu düşünüyorum.**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

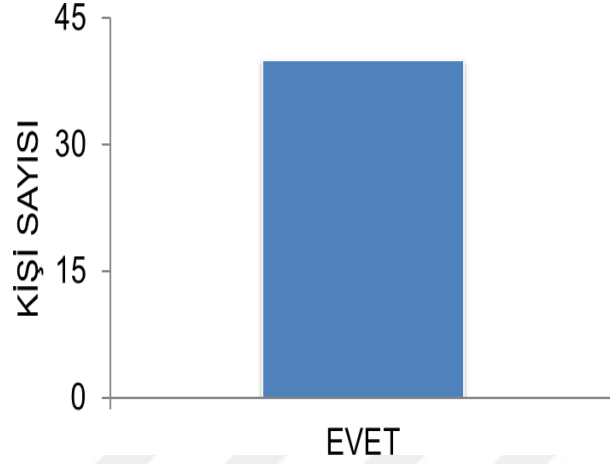

Grafik 12: Katılımcı Muhtarların “**Lider Özelliğimin Olduğunu Düşünüyorum.**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Muhtarlarımızın bu soruya verdikleri cevaplar “Lider olmasam mahalleyi yönetemezdim.”, “Lider olmasam kurumlar ile işlerimi çözemezdim.”, “Lider olmasam mahalledeki etkinliklere katılım sağlayamazdım.”, “Lider olmasam mahallemiy yaşanabilir bir mahalle haline getiremezdim.” cevapları ile tüm muhtarlarımız kendilerinde lider vasfının olduğu cevabını vermiştir.

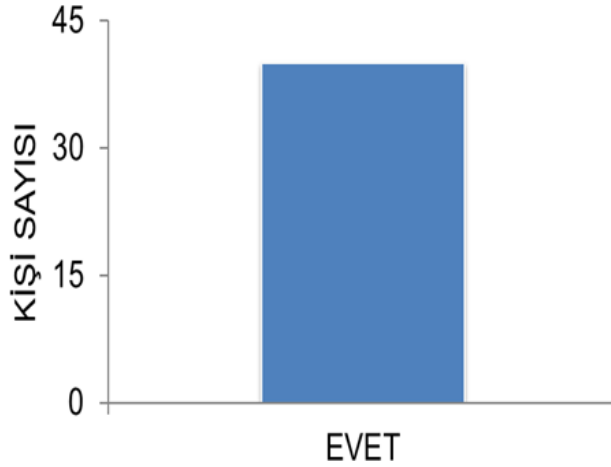
-Katılımcı muhtarların “**Sorun çözüme ve risk yönetme becerimin olduğunu düşünüyorum.**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 13: Katılımcı Muhtarların “**Sorun Çözme ve Risk Yönetme Becerimin Olduğunu Düşünüyorum.**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

-Katılımcı muhtarların “**Kendimi geliştirmek için çaba harcıyorum.**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

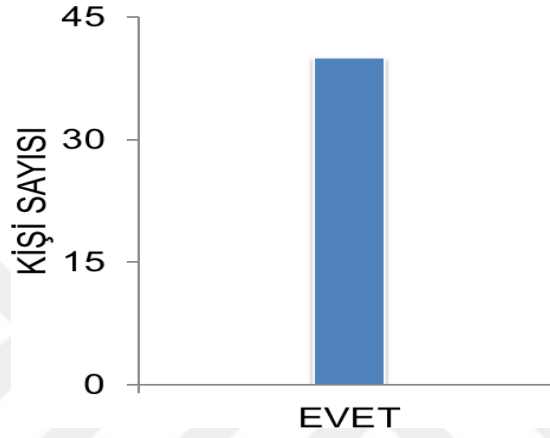
Grafik 14: Katılımcı Muhtarların “**Kendimi Geliştirmek İçin Çaba Harcıyorum.**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Muhtarlarımız ile yapmış olduğumuz mülakatta muhtarlarımızın kendilerini geliştirmek için ne gibi bir çaba harcıyorsunuz diye sorduğumuzda da “Sadece çaba harcıyorum.” diye geri cevap aldık. Ancak hangi konularda gelişim için çaba sarfettikleri ile ilgili bilgi

vermemişlerdir. Muhtarlar yerel yönetimlerin en alt birimi olduğu için kendilerinin gelişimi anlamında, hukuk, yerel yönetimler, kamu kurumunda iletişim kuracakları birimlerin yetkileri ve görevleri, yasal mevzuatlar, iletişim teknikleri, yerel yönetim ile ilgili mevzuatlar vb. alanlarda kendilerini geliştirme konusunda eğitim almalılardır.

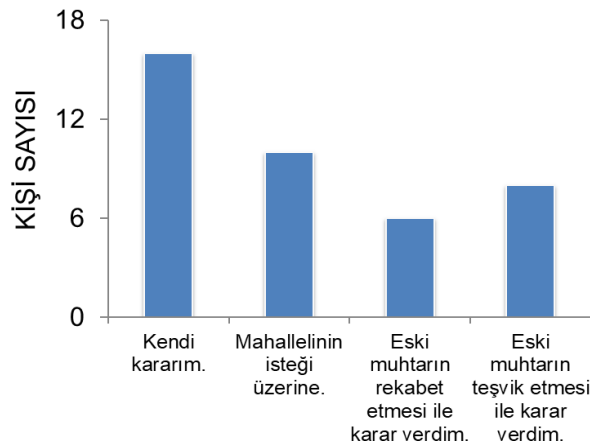
-Katılımcı muhtarların “**Bana gelen taleplerin çoğunu kişisel ilişki ve becerilerimle çözüyorum.**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 15: Katılımcı Muhtarların “**Bana Gelen Taleplerin Çoğunu Kişisel İlişki ve Becerilerimle Çözüyorum.**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

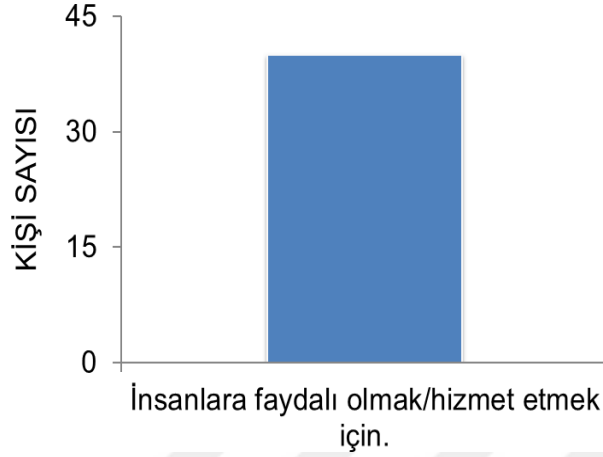
-Katılımcı muhtarların “**Muhtar olmaya nasıl karar verdiniz?**” sorusuna göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 16: Katılımcı Muhtarların “**Muhtar Olmaya Nasıl Karar Verdiniz?**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

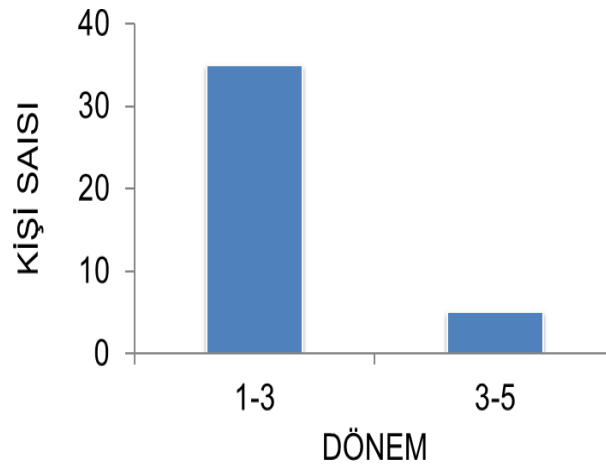
-Katılımcı muhtarların “**Muhtar olma nedeniniz nedir?**” e göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 17: Katılımcı Muhtarların “**Muhtar Olma Nedeniniz Nedir?**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

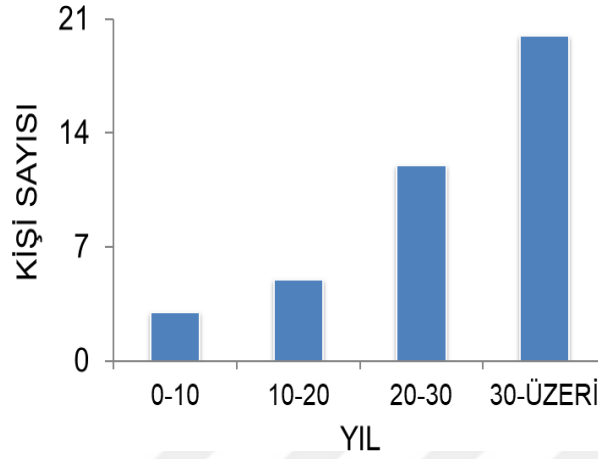
-Katılımcı muhtarların “**Muhtarlıkta kaçınıcı döneminiz?**” e göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 18: Katılımcı Muhtarların “**Muhtarlıkta Kaçınıcı Döneminiz?**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

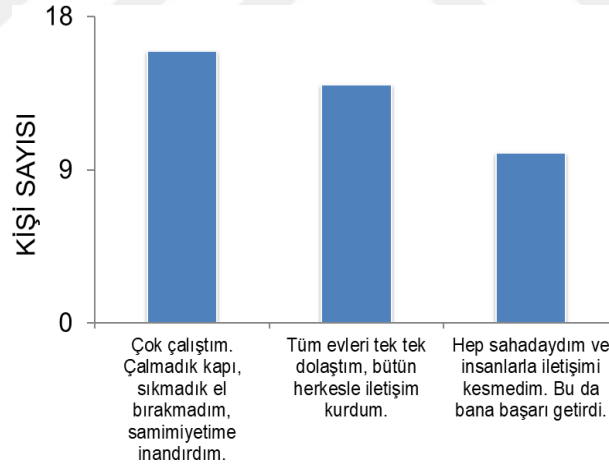
-Katılımcı muhtarların “**Muhtar olduğunuz bölgede kaç yıldır yaşıyorsunuz?**” e göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 19: Katılımcı Muhtarların “**Muhtar Olduğunuz Bölgede Kaç Yıldır Yaşıyorsunuz?**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

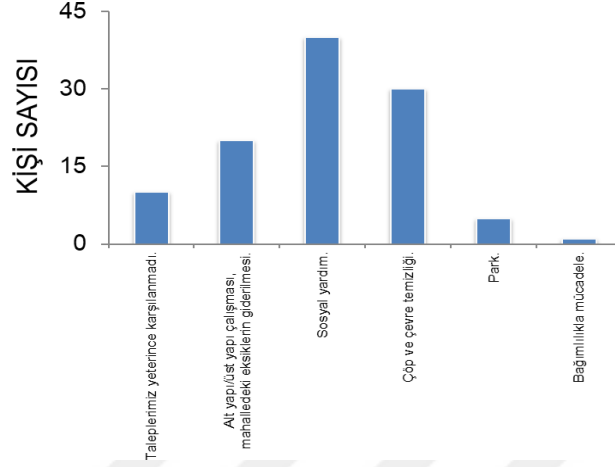
-Katılımcı muhtarların “**Muhtarlığa seçilme sürecinizi anlatınız.**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 20: Katılımcı Muhtarların “**Muhtarlığa Seçilme Sürecinizi Anlatınız.**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

-Katılımcı muhtarların “**Muhtar olarak yaptığınız faaliyetleri sayınız.**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

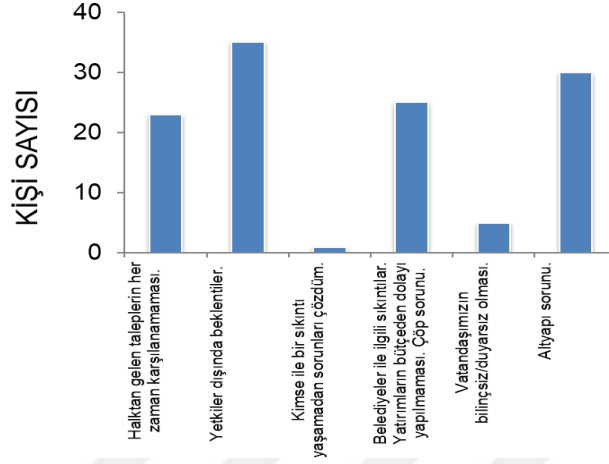

Grafik 21: Katılımcı Muhtarların “**Muhtar Olarak Yaptığınız Faaliyetleri Sayınız.**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Muhtarlarımızın faaliyetleri içinde bağımlılıkla mücadele konusunda bir muhtarımızın konuya değinmesi ve bunun için mücadele etmesi, diğerlerinden bu cevabı alamamız gençlerimizin bağımlılığı ile ilgili göz ardı edildiğini gözlemledik. Muhtarlarımızın ilk olarak bağımlılık ile ilgili mücadeleyi faaliyetleri arasına alması gençlerimizin gelecekte istemediğimiz olayların olmasının da önüne geçmiş oluruz. Bağımlı olan gençlerimiz hem sağlıksal açıdan kendine ve devlete yük olmakta hemde sloyal yaşam anlamında da kendisine zarar verdiği gibi çevreye de zarar vermektedir. Bağımlı olan gençlerin intiharları, çevresine karşı işlediği suçları gördüğümüzde bağımlılıkla ilgili mücadelenin önemini bizlere göstermektedir.

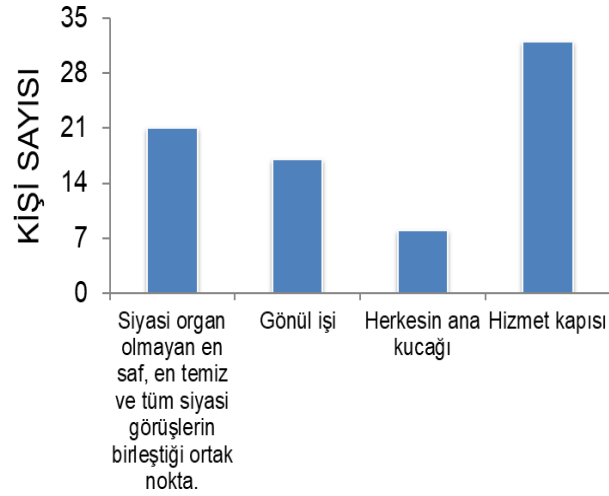
-Katılımcı muhtarların “**Muhtar olarak karşılaştığınız sorunları sayınız.**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 22: Katılımcı Muhtarların “**Muhtar Olarak Karşılaştığınız Sorunları Sayınız.**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

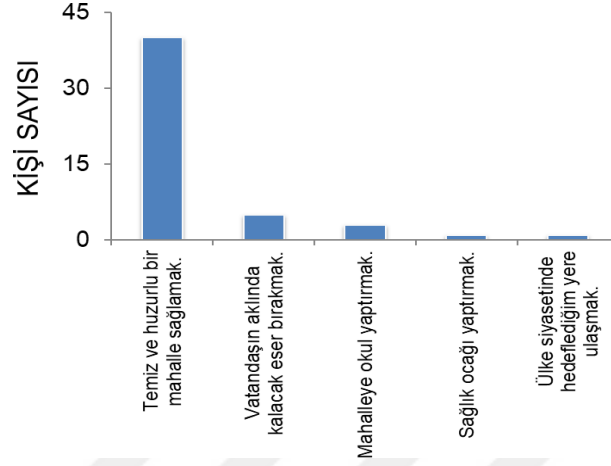
-Katılımcı muhtarların “**Muhtarlığı nasıl tanımlarsınız?**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 23: Katılımcı Muhtarların “**Muhtarlığı Nasıl Tanımlarsınız?**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

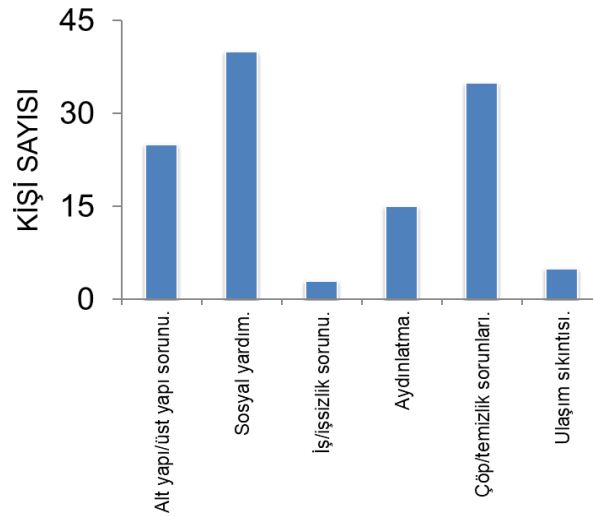
-Katılımcı muhtarların “**Muhtar olarak en önemli hedefiniz nedir?**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 24: Katılımcı Muhtarların “**Muhtar Olarak En Önemli Hedefiniz Nedir?**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

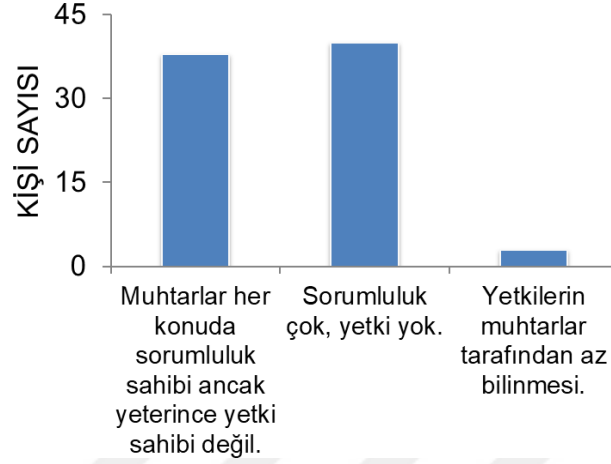
-Katılımcı muhtarların “**Size gelen talepler nelerdir?**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 25: Katılımcı Muhtarların “**Size Gelen Talepler Nelerdir?**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

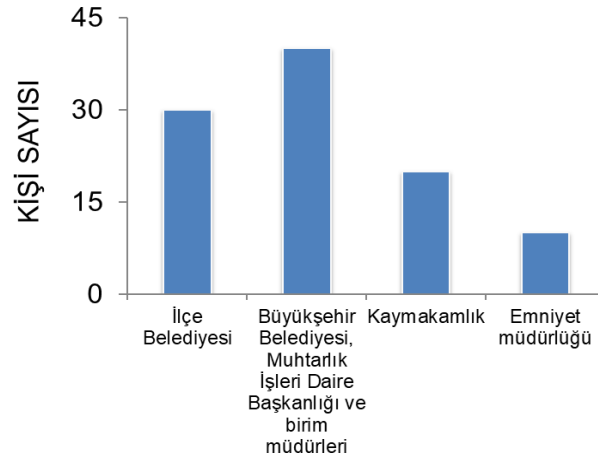
-Katılımcı muhtarların “**Muhtar olarak yetkileriniz ve sorumluluklarınız nelerdir?**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 26: Katılımcı Muhtarların “**Muhtar Olarak Yetkileriniz ve Sorumluluklarınız Nelerdir?**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

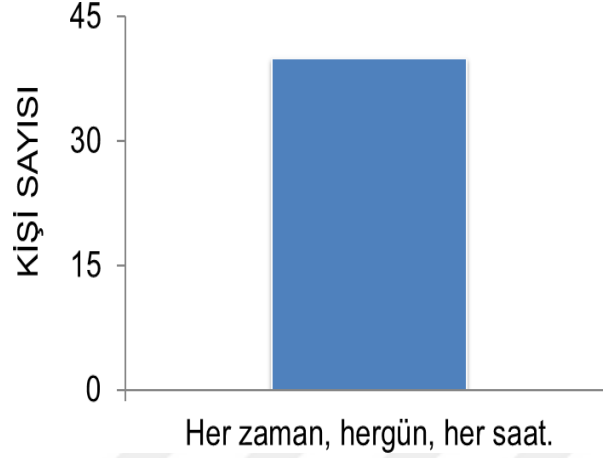
-Katılımcı muhtarların “**Muhtar olarak sorumluluklarınızı yerine getirmede en fazla kiminle/kimlerler görüşüyorsunuz?**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 27: Katılımcı Muhtarların “**Muhtar Olarak Sorumluluklarınızı Yerine Getirmede En Fazla Kiminle/Kimlerler Görüşüyorsunuz?**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

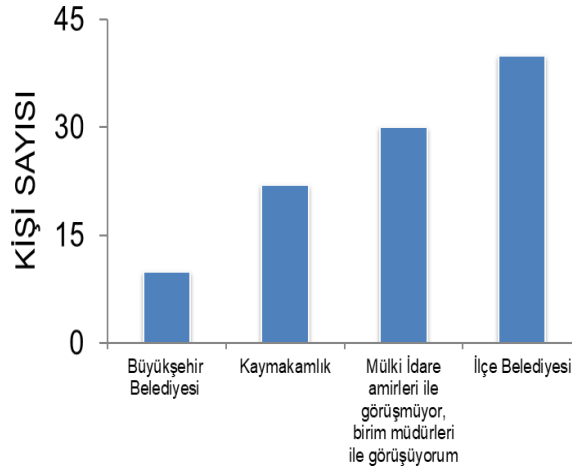
-Katılımcı muhtarların “**Hangi sıklıkla toplumla görüşüyorsunuz?**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 28: Katılımcı Muhtarların “**Hangi Sıklıkla Toplumla Görüşüyorsunuz?**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

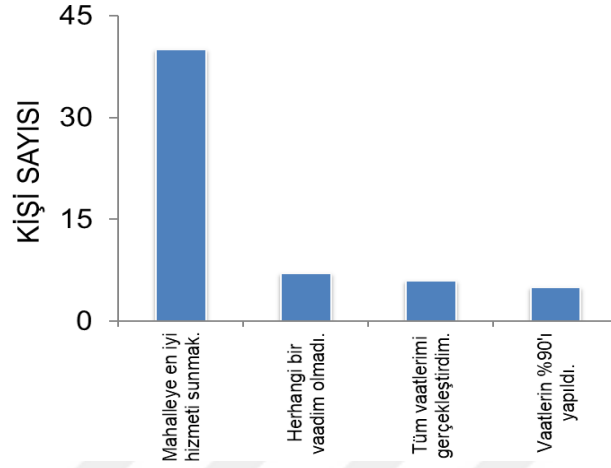
-Katılımcı muhtarların “**Talepleri karşılamada en fazla hangi mülki amir ile görüşüyorsunuz?**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 29: Katılımcı Muhtarların “**Talepleri Karşılamada En Fazla Hangi Mülki Amir ile Görüşüyorsunuz?**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

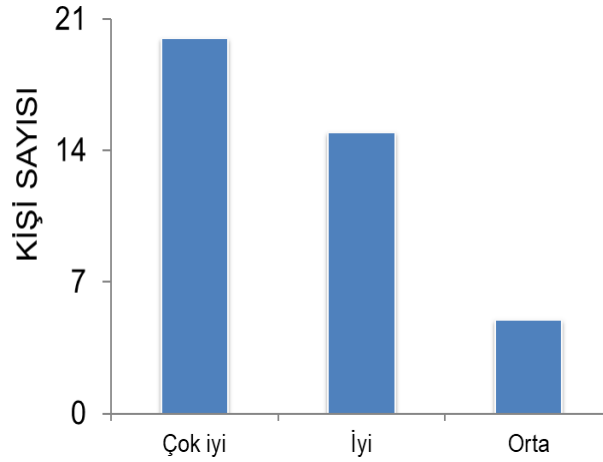
-Katılımcı muhtarların “Seçim sürecinde neler yapmayı vaat ettiniz? Bunlardan hangilerini gerçekleştirebildiniz?” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 30: Katılımcı Muhtarların “Seçim Sürecinde Neler Yapmayı Vaat Ettiniz? Bunlardan Hangilerini Gerçekleştirebildiniz?” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

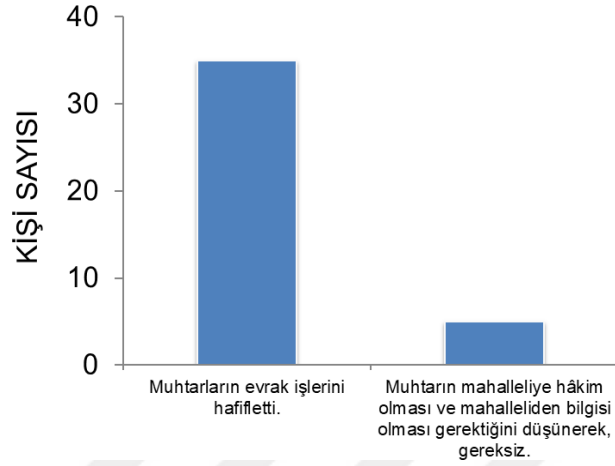
-Katılımcı muhtarların “Seçim sürecindeki ve şu anda siyasiler ile durumunuz nasıl?” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 31: Katılımcı Muhtarların “Seçim Sürecindeki ve Şu Anda Siyasiler ile Durumunuz Nasıl?” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

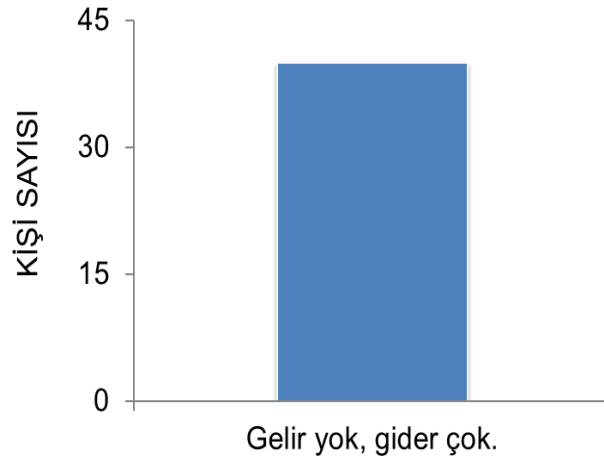
-Katılımcı muhtarların “E-devlet uygulaması ve dijitalleşmenin muhtarlık üzerindeki etkisin ne olduğunu düşünüyorsunuz?” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 32: Katılımcı Muhtarların “E-Devlet Uygulaması ve Dijitalleşmenin Muhtarlık Üzerindeki Etkisin Ne Olduğunu Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

-Katılımcı muhtarların “Gelir ve harcama durumunuzu değerlendirebilir misiniz?” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 33: Katılımcı Muhtarların “Gelir ve Harcama Durumunuzu Değerlendirebilir Misiniz?” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

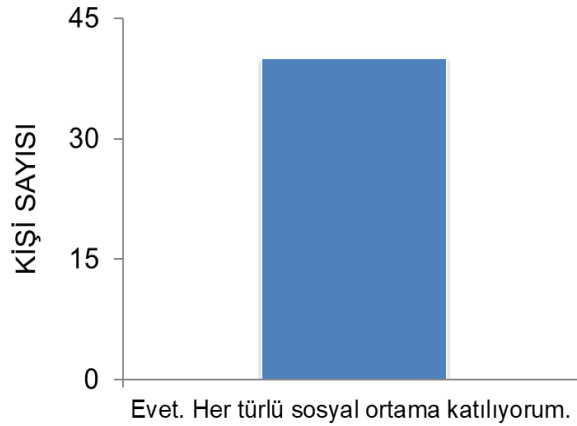
-Katılımcı muhtarların “**Bölgenizdeki muhtarlarla ne sıklıkta bir araya geliyorsunuz, birlikte çalışmalar yapıyor musunuz?**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 34: Katılımcı Muhtarların “**Bölgenizdeki Muhtarlarla Ne Sıklıkta Bir Araya Geliyorsunuz, Birlikte Çalışmalar Yapıyor Musunuz?**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

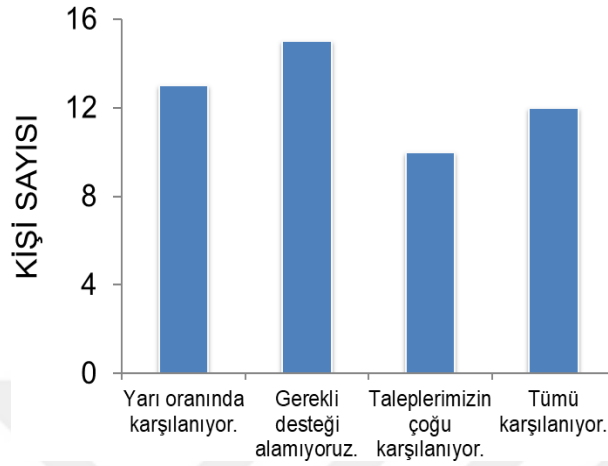
-Katılımcı muhtarların “**Bölgenizde tanınıyor musunuz, bunun için ne yapıyorsunuz, hangi sosyal ortamlarda bulunuyorsunuz?**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 35: Katılımcı Muhtarların “**Bölgenizde Tanınıyor Musunuz, Bunun İçin Ne Yapıyorsunuz, Hangi Sosyal Ortamlarda Bulunuyorsunuz?**” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

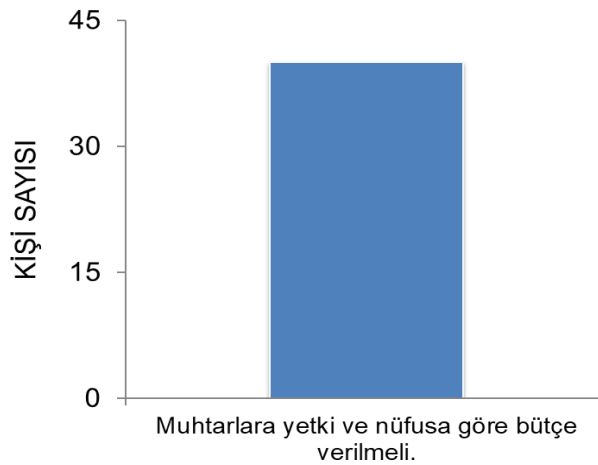
-Katılımcı muhtarların “**Taleplerinizin karşılanması/karşılanmaması hakkında ne düşünüyorsunuz?**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 36: Katılımcı Muhtarların “Taleplerinizin Karşılanması/Karşılanmaması Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

-Katılımcı muhtarların “**Muhtarlık statüsünün geliştirilmesi ve muhtarların sorunlarının çözümü için ne önerirsiniz?**” a göre verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir (28 Erkek, 12 Kadın).

Grafik 37: Katılımcı Muhtarların “Muhtarlık Statüsünün Geliştirilmesi ve Muhtarların Sorunlarının Çözümü İçin Ne Önerirsiniz?” Sorusuna Verilen Cevaplar ile Elde Edilen Grafik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

SONUÇ

Yerel yönetimlerin halkla ilk temas noktası olan muhtarlıklar, modern kamu yönetimi içerisinde hem en eski hem de en göz ardı edilen yapılardan biridir. Anayasa ve ilgili yasal düzenlemeler çerçevesinde görev yapan muhtarlar, bulundukları mahallelerde sadece bir idari temsilci değil; aynı zamanda sosyal, kültürel ve insani yönü ağır basan bir rehber konumundadır. Ancak yapılan bu çalışmada da ortaya konulduğu üzere, muhtarlık kurumu sahip olduğu bu çok yönlü rolüne rağmen, yasal, bütçesel ve idari açılardan ciddi eksikliklerle karşı karşıyadır.

Muhtarlar, mahalle halkının en küçük sorunlarından en büyük ihtiyaçlarına kadar başvurdukları ilk kişidir. Vatandaşın ailesiyle ilgili bir problemi olduğunda, iş bulamadığında, maddi sıkıntıya düştüğünde ya da sadece bir sohbet ortamına ihtiyaç duyduğunda başvurduğu yer çoğu zaman muhtarlık olmaktadır. Hatta kamu kurumlarında hakkını arayamayan vatandaş, çareyi yine muhtarda aramakta, çözümünü yine muhtardan beklemektedir. Tüm bu talepler karşısında muhtarlar, çoğu zaman yetkileri olmadığı alanlarda sorumluluk almaktadır. İŞKUR'dan sosyal yardıma, belediye hizmetlerinden altyapı taleplerine kadar pek çok konuda bir arabulucu, takipçi ve çözüm üretici olarak görev yapmaktadır.

Ancak bu noktada önemli bir sorun baş göstermektedir: Muhtarlar, sahip oldukları yüksek sorumluluk düzeyine karşılık, karar alma ve uygulama yetkisinden büyük ölçüde yoksundur. Vatandaş için bir "çözüm makamı" olarak görülen muhtar, aslında çoğu zaman bu çözümü üretebilmek için başka kurumlarla iletişim kurmak, rica etmek, talepte bulunmak ve hatta siyasi ilişkilere göre manevra yapmak zorunda kalmaktadır. Belediyelerin asli görevlerinden olan temizlik, altyapı, çöp toplama gibi hizmetlerin yerine getirilmediği durumlarda halkın eleştirisi yine muhtara yönelmekte; belediye değil muhtar "çalışmıyor" algısı oluşmaktadır. Oysa bu hizmetlerin muhtarlıkla hiçbir idari bağı yoktur.

Bu bağlamda muhtarlık kurumu, halkın taleplerini alan ve ileten bir "pasif arayüz" pozisyonuna sıkışmıştır. Bu durum hem muhtarın motivasyonunu düşürmekte hem de vatandaşla devlet arasındaki ilişkiyi zayıflatmaktadır. Özellikle siyasi farklılıklar nedeniyle muhtarların bazı belediyelerden hizmet alamadığı örnekler, sistemin adalet ve etkinlik ilkeleriyle çeliştiğini göstermektedir. Siyasi görüşün, hizmet alma kalitesini etkilemesi, demokrasinin yerelde işleyişini sekteye uğratan önemli bir sorundur.

Muhtarlık müessesesinin sürdürülebilirliği ve etkinliği için birtakım yasal ve idari düzenlemelere ihtiyaç olduğu açıktır. Öncelikle, muhtarların görev alanlarının net bir biçimde yeniden tanımlanması, yetki ve sorumluluk dengesinin kurulması gerekmektedir. Muhtarlara küçük çaplı bütçeler tahsis edilerek, hızlı çözüm gerektiren durumlarda hareket kabiliyeti kazandırılmalıdır. Aynı şekilde, belediyeler ve kaymakamlıklarla olan ilişkilerde resmi koordinasyon mekanizmaları oluşturulmalı, muhtarların taleplerinin değerlendirilmesi için kurumsal prosedürler ve yükümlülükler getirilmelidir.

Bununla birlikte, muhtarların eğitim düzeyinin artırılması ve görev başında mesleki eğitimlere tabi tutulmaları da önemlidir. Çağdaş kamu yönetimi anlayışında, halkla ilişkiler, sosyal yardım yönetimi, kriz yönetimi, proje geliştirme gibi alanlarda bilgi sahibi olan muhtarlar, mahalleleri için daha etkin projeler geliştirebilir ve yerel kalkınma süreçlerine daha etkin katkı sunabilirler.

Sonuç olarak; seçimle iş başına gelen bir belediye başkanının, bütçe ve personel desteğiyle görev yaparken, aynı şekilde seçimle gelen muhtarların sadece sorumluluk yüklenip hiçbir yetkiye sahip olmamaları, kamu yönetimi ilkeleri açısından ciddi bir eksikliktir. Bu durum, yerel demokrasinin zayıflamasına, halkın taleplerinin karşılık bulamamasına ve muhtarlık kurumunun etkisizleşmesine neden olmaktadır.

Bu çalışma, muhtarlığın hem toplumsal rolünü hem de idari zorluklarını ortaya koymuş; daha işlevsel, güçlü ve halkın beklentilerine cevap verebilecek bir muhtarlık modeli için değişim ihtiyacını gözler önüne sermiştir. Muhtarlıkların yeniden yapılandırılması, sadece bu kurumun değil, yerel yönetimlerin tamamının güçlendirilmesi anlamına gelecektir. Vatandaşa en yakın kamu temsilcisi olan muhtarlar güçlendikçe, devletin mahalleye olan etkisi de aynı ölçüde artacak; daha adil, katılımcı ve çözüm odaklı bir yerel yönetim yapısı oluşacaktır.

KAYNAKÇA

- Akcagündüz, E. (2021). Yerel Yönetimlerde Seçim Sistemlerinin Demokratik Temsil Üzerine Etkisi: İstanbul Adalar ve Sultanbeyli Belediye Meclisleri Üzerine İnceleme. Havettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 39,3, 342-358.
- Akman, Ç. (2018). Mahalle yönetimi ile ilgili yeni bir yasal düzenleme gerekli mi?: Isparta il özelinde bir araştırma. Akademik Arştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD), 516-534.
- Akpınar, R. (2017). Halka En Yakın Birim Olan Muhtarlık Müessesesi: İzmir Karşıyaka İlçesinde Nitel Bir Araştırm. Talova Sosyal Bilimler Dergisi 7(113), 99-110.
- Alada, A. (2008). Kentsel Yönetime Katılımda Mahalle. Dosya-08: Yerel Yönetimlere Katılım. Bülten, 66-70.
- anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/onceki-anayasalar/1924-anayasasi. (tarih yok). anayasa.gov.tr. adresinden alındı
- Arıkboğa, E. (2018). Mahalle Muhtarlığı ve Muhtarlık-Belediye İlişkiler, Yerel Yönetim ve İyi Yönetişim. Argüdan Yönetişim Akademisi Yayınları- 1. Basım, 1-69.
- Avşar, Y. (2020). Türkiye'de 6360 Sayılı Yasa Kapsamında Mahalle ve Köy Yönetiminde Yaşanan Değişim ve Dönüşüm. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Enstitüsü.
- Aydın, G. (2023). Büyükşehir Belediyeleri ile Muhtarlıklar Arası İlişkilerin Muhtarlık Daire Başkanlıkları Üzerinden İncelenmesi: Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Balıkçılar , M. (2023). Sosyal Politika Aktörleri Olarak Yerel Yönetimler Bağlamında Muhtarlıklar: Ankara Örneği. Atatürk Üniversitesi Enstitüsü.
- Çadırcı, M. (1970). Türkiye'de Muhtarlık Teşkilatının Kurulması Üzerine Bir İnceleme. Belleten XXXIV/135, 409-419.
- Çağrı, A. (2021). Muhtarların Sosyolojik Profilleri ile Kırsal Kalkınmada Rol ve İşlevlerinin Sosyolojik Tahlili: Mersin Örneği. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çağrı, A. (2021). Muhtarların Sosyolojik Profilleri ile Kırsal Kalkınmada Rol ve İşlevlerinin Sosyolojik Tahlili: Mersin Örneği. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çağrı, A. (2021). Muhtarların Sosyolojik Profilleri ile Kırsal Kalkınmada Rol ve İşlevlerinin Sosyolojik Tahlili: Mersin Örneği. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Çelikel, E. (2020). The relationship between representation, gender and social capital: Case of female muhtars in Ankara. Mater's Thesis, Middle East Technical University.
- Devellioğlu, F. (1984). Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat. Ankara: Aydın Kitapevi.
- Eren, N. (2020). E-devlet Uygulamalarındaki Rolü: Antalya İli Konyaaltı İlçesi Örneği. Antalya. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Eryılmaz, B. (2007). Kamu Yönetimi. İstanbul: Erkam Matbaacılık.
- Günel, A., Avtur, S., & Dernek, K. (2014). 6360 Sayılı Yasanın Yerelleşme Bağlamında Değerlendirilmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 55-70.
- Güneş, Y. (2009). Mahalle Yönetimi. Türk İdare Dergisi, Sayı:465, Aralık, 113-131.
- Hovardaoğlu, S. (2021). Köy Kanunu Uygulamaları ve Köy Gezileri Çerçevesinde Kayseri Köy Merkezlerinde Modernleşme (1323-1945). Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi, 161-190.
- <https://www.dokuzeylul.com/hangi-ulkelerde-muhtarlik-var>. E.T. 06/02/2024. (2024, Şubat 06).
- <https://www.icisleri.gov.tr>. (tarih yok). T.C. İçişleri Bakanlığı Resmi, Muhtarlık İşlemleri ve Mevzuat Bölümü. adresinden alındı
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5393.pdf>. (tarih yok).
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5393.pdf>. (2005, 07 13). 5393 sayılı Belediye Kanunu, Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete. adresinden alındı
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5442.pdf>. (1949, 06 10). 5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu, Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazetesi, E.T. 10/06/1949. adresinden alındı
- <https://www.muhtarlarkonfederasyonu.org.tr>. (tarih yok). T.C. Muhtarlar Konfederasyonu, Muhtarlık Görev ve Yetkileri Rehberi. adresinden alındı
- <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d07/c007/tbmm07007022.pdf>. (tarih yok).
- Kavalcı, B. (2024). Toplumsal Cinsiyet Perspektifinde Türkiye'de Muhtarlık Kariyeri: Kadın ve Erkek Muhtarların Deneyimleri. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Koç, M. (2018). 6360 Sayılı Kanun'un Mahalleye Dönüşen Köylerde Muhtarlığa Etkisi: Muğla Deneyimi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Koç, T. (2019). Avrupa Birliği ve Yerel Yönetimler. Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Koçak, B., & Sadıç, V. (2020). Türkiye'de Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı Çerçevesinde Merkezi Yönetim-Yerel Yönetim İlişkileri: İl Özel İdaresi. EKEV Akademi Dergisi, 143-160.
- Koçak, Y. (2013). Türkiye'de Yerel Yönetimler. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Köktürk, K. (2019). Yerel Yönetim ve Siyasal İletişim İlişkisi: Antalya İlinde Uygulanan MUBİM Projesi Örneği. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Lamba, M., Öztıp, S., & Şahin, Y. (2017). Participation of the Neighborhood Representatives (Mukhtars) into Managerial Activities in Local Level: Burdur Case. Strategic Public Management Journal 3.5 , 31-57.
- Nacık, O. (2024). Mahalle Muhtarlarının Sorunları Üzerine Bir Alan Araştırması: İzmir Karşıyaka İlçesi Örneği. Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 301-333.
- Oğuz, S. (1986). Osmanlı Vilayet İdaresi ve Doğu Rumeli Vilayeti. 1878-1875.
- Ortaylı, İ. (2024, Şubat). <https://gmworldbook.com/wp-content/uploads/2024/02/0a366-ilber-ortayli-turkiye-teskilat-ve-idare-tarihi.pdf>.
- Şahin, B. (2019). Muhtarlık Redesigning Itself As a Social Policy Making Space . İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şahin, M., & Işık, E. (2015). Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Mahalle Yönetimi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (30), 221-230.
- Şengül, R. (2016). Yerel Yönetimler-6.Baskı. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Uzun, T., & Kurt, H. (2002). Avrupa Birliği'ne Giriş Sürecinde Türkiye'de Yerel Yönetimler ve Sorunları, Bekir Parlak ve Hüseyin Özgür (Ed.) Avrupa Birliği ile Bütünleşme Sürecinde Türkiye'de Yerel Yönetimler. Alfa Basıl Yayın Basın, 73-98.
- www.muhtar.gov.tr. (tarih yok).
- Yalçınkaya, F. (2021). Belediyeler Açısından Bir Halkla İlişkiler Aracı Olarak Mahalle Muhtarlığı: Niğde İlinde Bir Alan Araştırması. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yardak, F. (2024). Afet ve Acil Durum Hazırlık ve Risk Yönetimi Çalışmalarında Muhtarların Rolünün Değerlendirilmesi. Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi.
- Zengin, G. (2014). Etkinlik ve Demokrasi Açmazında, 6360 Sayılı Kanun: Merkeziyetçi-Yerelleşme Anlayışının, Yerel Özerklik Üzerine Etkileri. G. Zengin. içinde Aydın: Kayfor XII Bildiriler Kitabı.

ÖZ GEÇMİŞ

Ad Soyad: Mustafa ŞAHİN	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Fakülte	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Bölümü	Kamu Yönetimi
Makale ve Bildiriler	
1. Şahin, M (2025). Skill Need In The Pishmaniye Industry: Determining The Skill Needs Of Workers Working In The Pishmaniye Factory. The 13th InTraders International Conference on Social Sciences and Education, 605.	